2412
A 46

ഹൈദർ നായിക്കൻ

2412
M. 46

ഹൈദർ നായിക്കൻ

ഒരു പ്രബന്ധം

SRI KRISHNAVILASAM READING ROOM

ഗ്രന്ഥകർത്താ

മേജർ സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ.

B. V. BOOK DEPOT
TRIVANDRUM.

പ്രസാധകന്മാർ

ഗോപകുമാർ ബ്രദേഴ്സ്

ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പോ & പ്രിന്റിംഗ് വർക്ക്സ്

തിരുവനന്തപുരം.

1116] [വില അണ 8.

ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പോ മുദ്രയില്ലാത്തപ്രതി വ്യാജനിർമ്മിതമാകുന്നു.

ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം ഗ്രന്ഥശാല
മലയാറ്റിൻകീഴ്

അവതാരിക

സർവ്വതോമുഖമായ പാണ്ഡിത്യം, സഹൃദയസംപൂജിതമായ സാഹിതീവൈദഗ്ദ്ധ്യം, വിദേശങ്ങളിലും വിരാജിക്കുന്ന രാജ്യതന്ത്രപ്രവീണത, ഇത്യാദി വിശിഷ്ടയോഗ്യതകൾകൊണ്ടു് ദിഗന്തവിശ്രാന്തകീർത്തിമാനാണു് സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒരു പുസ്തകത്തിനും അവതാരികയുടെ ആവശ്യം ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഉണ്ടായാൽ തന്നേയും അതെഴുതുവാനുള്ള പ്രാപ്തിയോ, പാണ്ഡിത്യമോ എനിക്കില്ലെന്നുള്ളതു് തീർച്ചയാണു്. എന്നിട്ടും ഇങ്ങിനെയൊരു അവതാരികാകാരൻെറ സ്ഥാനത്തു് കേറി നില്ക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നതു് സുഹൃദാജ്ഞോല്ലംഘനത്തിലുള്ള ഭയംകൊണ്ടു് മാത്രമാകുന്നു.

സർദാർ പണിക്കരെപ്പോലെ ഇംഗ്ലീഷിലും മലയാളത്തിലും ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണംകൊണ്ടു് തുല്യപ്രശസ്തി നേടിയിട്ടുള്ള മറ്റൊരു കേരളീയൻ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സാഹിത്യം, ചരിത്രം, രാജ്യതന്ത്രം എന്നീ മൂന്നു രംഗങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിൻെറ നിസ്തുലമായ തൂലിക വിജയപൂർവ്വം വിളയാടിയിട്ടുണ്ടു്. ഇൻഡ്യൻഭരണകൂടത്തേയും നാട്ടുരാജ്യങ്ങളേയും പററി അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലീഷിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ള പുസ്തകം "Indian States and the Government of India" ഏതദ്വി

ഷയത്തിൽ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായി തന്നെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥകാരൻെറ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഒന്നാണു് കേരളത്തിൻെറ പ്രാചീനചരിത്രം. മലബാറിലെ ഡച്ചുകാർ "The Dutch in Malabar" മലബാറിലെ പറങ്കികൾ "The Portugese in Malabar" എന്ന രണ്ടു വിലയേറിയ ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചരിത്രകാരപ്രശസ്തിയുടെ ജയസ്തംഭങ്ങളാകുന്നു. അറബിക്കടലിൽ പറങ്കികളോടു പടപൊരുതി വിജയക്കൊടി നാട്ടി വിഹരിച്ചിരുന്ന ഒരൊന്നാംതരം കപ്പൽപട പണ്ടു് കേരളത്തിനുണ്ടായിരുന്നു എന്നും മററുമുള്ള നൂതനചരിത്രവാസ്തവങ്ങൾ മി. പണിക്കരുടെ ഗവേഷണഫലങ്ങളായി തെളിഞ്ഞിട്ടുള്ളവയത്രേ.

മലയാളത്തിൽ ഇദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുള്ള പല നോവലുകളും പ്രാചീനകേരളമഹിമയെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നവയാണു് "പുന്നർകോട്ടസ്വരൂപം" "പറങ്കിപ്പടയാളി" തുടങ്ങിയ നോവലുകളിൽ കേരളത്തിലെ പല പല ദേശങ്ങളും പഴയ ചരിത്രസംഭവങ്ങളും ഭാവനാഭാസുരങ്ങളായി കാവ്യരസം കലൻ പൊന്തിവരുന്നതു് കാണാം. കേരളവമ്മ പഴശിരാജാ, കൈതേരി അമ്പു, എന്നിവരെപ്പോലുള്ള വീരപരാക്രമികളായ പണ്ടത്തെ കേരളസന്താനങ്ങളുടെ അപദാനങ്ങളോർത്തു് ഗ്രന്ഥകാരൻ പുളകംകൊള്ളുന്നതു് പലപ്പോഴും

ഞാൻ തന്നെ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അത്രയ്ക്കും സജീവ മായ ഒരു സ്വദേശാഭിമാനമാണു് അദ്ദേഹത്തി ന്നു് പുസ്തകരചനയിൽ പ്രചോദന നൽകുന്നതു്. ചരിത്രാംശങ്ങളെ സ്വന്തം മനോധർമ്മംകൊണ്ടു് മാംസളമാക്കിത്തീർത്തു നല്ലനല്ല കഥകൾ നിർമ്മി ക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഒരു പ്രയാസവും തോന്നാറില്ല. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അടുത്തകാ ലത്തു് കൈരളിക്കു ലഭിച്ച "കല്യാണമൽ" മൊഗൾ ഭരണകാലത്തെ ചിത്രീകരിക്കുന്ന ഒരു നോവലാകുന്നു.

സർദാർ പണിക്കരുടെ മാതൃഭാഷാസേവ നത്തെപ്പററി എത്രതന്നെ പ്രശംസിച്ചാലും അനർഹമായെന്നു വരുന്നതല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളെപ്പററി പറയുമ്പോൾ ഇക്കാര്യമാണു് നാം ആദ്യമായി സ്മരിക്കേണ്ടതു്. പരീക്ഷായോ ഗ്യതകൊണ്ടു് ഔന്നത്യം നേടി കേരളത്തിന്നു് പുറമേ പോയി പേരുകേട്ടവർ പലരുമുണ്ടായി രിക്കാം. എന്നാൽ ഇവരിൽ മിയ്ക്കപേരും ചെറു പ്പത്തിൽ തന്നെ മാതൃഭാഷയോടു യാത്രപറഞ്ഞു് പിരിഞ്ഞുപോയവരാണു് എന്നുമാത്രമല്ല മലയാ ളത്തിനോടു് ഒരനാദരവും അവജ്ഞയും കൂടി ഇക്കൂട്ടരിൽ കാണാറുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ "കേരള പുത്രൻ" ഇവരിൽനിന്നു് എത്ര ഭിന്നനായി കാണ പ്പെടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷുബിരുദം നേടി മലയാളക്കര വിട്ടവർക്കൊരു മാതൃകാപുരുഷനായിട്ടാണു് ഇക്കാ ര്യത്തിൽ ഇദ്ദേഹം പ്രശോഭിക്കുന്നതു്. വിദേശ

ങ്ങളിൽ ഇതരഭാഷകളുടെ ഇടയിലാണല്ലോ ഗ്രന്ഥകാരൻെറ ജീവിതം. പാവപ്പെട്ട കൈരളിയെ മറന്നുപോകാൻ തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹം കൃത്യാന്തരപരതന്ത്രനുമാണു്. എന്നിട്ടും മാതൃഭാഷാപരിലാളനത്തിൽ ഈ സാഹിത്യകുശലൻ സർവ്വദാ ജാഗരൂകനായി കാണപ്പെടുന്നതിൽ ഏതൊരു കേരളീയനാണു് ആഹ്ലാദവും അഭിമാനവും തോന്നാത്തതു്! ആംഗലസാഹിത്യസുരഭിലമായ ഓക്സ്ഫോർഡിലെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതം നയിച്ചിരുന്നപ്പോഴും ഇംഗ്ലീഷിൽ മാത്രമല്ല ഫ്രഞ്ചുഭാഷയിലും തൻെറ തൂലിക സോല്ലാസം കളിയാടിയിരുന്ന കാലത്തും മി. പണിക്കർ സുമധുരങ്ങളായ ഖണ്ഡകവനങ്ങളും സരസങ്ങളായ ഉപന്യാസങ്ങളും കൊണ്ടു് കൈരളിയെ പൂജിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പാശ്ചാത്യനാഗരികത്വം നൃത്തം ചെയ്യുന്ന ലണ്ടനും പാരീസും നാട്ടു മറക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം ഈ കൈരളീകാമുകനെ വ്യാമോഹിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. മലനാട്ടിലെ മലയാനിലനും അലയാഴിയും നീൎച്ചാലുകളും നെൽപ്പാടങ്ങളും തെങ്ങിൻതോപ്പും കമുകിൻ കൂട്ടവുമെല്ലാം സസ്യശ്യാമളകോമളമായ കേരളത്തെ മനോമുകുരത്തിൽ നിഴലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അക്കാലങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിനു കവിതാരസം പൊഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

മലയാളത്തിൽ മി. പണിക്കരെപ്പോലെ വിവിധസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ നൈപുണ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവർ ചുരുക്കമാണു്. നോവലു

കളെപ്പററി ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞതല്ലോ. ഇതിനുംപുറമെ, ഉപന്യാസകാരൻ, നിരൂപകൻ, കവി എന്ന നിലകളിലും അദ്ദേഹം ലബ്ധ പ്രതിഷ്ഠനാണു്. "കവിതാതത്വനിരൂപണം" എന്ന പുസ്തകം അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിധർമ്മമർമ്മ ജ്ഞതയ്ക്കും നിരൂപണനൈപുണിക്കും ഉത്തമോദാഹരണമാകുന്നു. സർവ്വോപരി രസികാഗ്രേസരനായ ഒരു കവി എന്ന നിലയിലാണു് മി. പണിക്കർ സഹൃദയപ്രശംസക്കു പാത്രീഭവിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ "അപക്വഫലം" പദ്യസാഹിത്യത്തിൽ പണ്ടേതന്നെ ഒരു നല്ല നേട്ടമായി പ്രചരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കൂടാതെ, ബാലികാമതം, ചിന്താതരംഗിണി, മണ്ഡോദരി തുടങ്ങിയ മററനേകം കൃതികളും സ്മരണീയങ്ങളായിട്ടുണ്ടു്.

പദ്യസാഹിത്യത്തിലെ ഏതു ശാഖയിലും കൈവക്കുവാൻ ഈ കവിക്കു് ഒരു ക്ലേശവുമില്ല. പ്രാചീനവും നവീനവുമായ കാവ്യരീതികളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാധീനം തന്നെ. പരേതനായ സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ പി. കെ-യുടെ മുക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയോടുകൂടി പുറപ്പെട്ട "ഭൃംഗസന്ദേശം" കവിക്കു് പ്രസ്തുതമാർഗ്ഗത്തിലുള്ള പാടവം വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. ഇപ്പോഴം ലുപ്തപ്രചാരമായിരിക്കുന്ന ഒന്നാണല്ലോ ചമ്പൂപ്രസ്ഥാനം. അതിലും നമ്മുടെ കവിക്കു് കൌതുകം തോന്നാതിരുന്നിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിനു് ഈ നവീനകൃതിതന്നെ ഉദാഹരണമായിരിക്കുന്നു.

"ഹൈദർനായിക്കൻ" ഒരു ചമ്പൂപ്രബന്ധമാണ്. ഒരു കൃതിയുടെ ആസ്വാദ്യതവായനക്കാരുടെ സഹൃദയത്വത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് പ്രസ്തുതകൃതിയെപ്പററി അധികമൊന്നും പറയണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഇതു വായിച്ചപ്പോൾ പണ്ടത്തെ പുനവും മഹിഷമംഗലവും മററും രണ്ടാമത്തും ജന്മമെടുത്തോയെന്നു് തോന്നിപ്പോയി. "ഗദ്യപദ്യമയംകാവ്യം ചമ്പൂരിത്യഭിധീയതേ" എന്ന പ്രാചീനമതത്തിന്നനുസരിച്ചു് അതേ രീതിയിൽ തന്നെ മധുരകോമളമായ പദാവലികൊണ്ടു് ഈ കാവ്യവും കവി നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. പഴയ ചമ്പൂഗ്രന്ഥങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു് ഇതിനൊരു മേന്മക്കൂടി ഉണ്ടെന്നു് പറയാം. അതായതു് കഥാവസ്തുവിനുള്ള പ്രാധാന്യം. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ പ്രതിപാദ്യവസ്തു രാമായണം നൈഷധം തുടങ്ങിയ പുരാണകഥകളാണല്ലോ. അതുതന്നെ വളരെ നേരിയ രൂപത്തിൽ മാത്രമേ അവരുടെ കൃതികളിൽ നിഴലിക്കുന്നുള്ളൂ. കഥയ്ക്കല്ല, വർണ്ണനത്തിന്നാണു് അവർ പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിരുന്നതു്. വർണ്ണനാപാടവം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിലാണു് അവരുടെ മുഴുവൻ നിഷ്കർഷയും. കഥയുടെ കമനീയതയിലോ വൈചിത്ര്യത്തിലോ ചമ്പൂകാരന്മാർ അല്പംപോലും ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ നവീനചമ്പൂകാരൻ രണ്ടിലും ഒരുപോലെ ശ്രദ്ധാലുവാണു്. കേരളത്തിൻെറ സ്മൃതിപഥത്തിൽ നിന്നും ഒരിക്കലും മാഞ്ഞുപോ

കാത്ത ഹൃദയസ്പൃക്കായ ഒരു ചരിത്രസംഭവമാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ കാവ്യത്തിനു വിഷയമാക്കിയിരിക്കുന്നത്. കവിയുടെ വർണ്ണനാവൈഭവം പോലെ തന്നെ കഥയുടെ വിചിത്രഗതിയും വായനക്കാരെ ആകർഷിക്കുന്നുണ്ട്. ചരിത്രപ്രസിദ്ധനായ ഹൈദർ ആലിയുടെ കേരളാക്രമണവും കോലത്തുനാടിന്റെ പരാജയവും തദ്ദേശരാജപുത്രിയായ ഒരു വീരവനിത തന്റെ നേരെ ബലാൽക്കാരത്തിന് പുറപ്പെട്ട സേനാനായകനായ കമ്മറുദ്ദീനെ പെട്ടെന്നു വെട്ടി വീഴ്ത്തിയതിനുശേഷം ആത്മഹത്യചെയ്യുന്നതും സന്ന്യാസവേഷധാരിയായി ഇതെല്ലാം ഒളിവിൽ കണ്ടുകൊണ്ട് നിന്ന ഹൈദർ ആ വീരനാരിയുടെ ആത്മബലിയെ അഭിനന്ദിച്ച് അവൾക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതും ആണ് ഈ കഥയിലെ പ്രധാനസംഭവങ്ങൾ.

പ്രഗത്ഭനായ കവിയുടെ വാഗ്വിലാസത്താലും വർണ്ണനാചാതുരിയാലും ഓരോ കഥാഘട്ടവും സഹൃദയഹൃദയത്തെ സന്തർപ്പണം ചെയ്യത്തക്കവിധം രസാത്മകമായിട്ടുണ്ട്. പ്രാചീനകാവ്യസമ്പ്രദായമനുസരിച്ച് നായകപ്രശസ്തിയിലും കവി സവിശേഷം ശ്രദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. നായകനായ ഹൈദർനായിക്കൻ ചരിത്രത്തിൽ നാം അറിയുന്ന ഹൈദർ ആലിയെക്കാൾ സ്വഭാവമഹിമയിൽ ഉൽക്കർഷം പ്രാപിച്ചാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. രാജോചിതമായ രണരണികയും

വിജയാഭിലാഷവും മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിൽ മുന്നിട്ടു നിൽക്കുന്നുള്ളൂ.

"നിരായുധർ ശിശുക്കൾ ഗോദ്വിജജനങ്ങളും
[സ്ത്രീകളും
മറക്കരുതു് രക്ഷ്യരാണവനിപാലനെല്ലായ്പ്പൊഴും"

എന്ന ധർമ്മചിന്ത ശത്രുമർദ്ദനത്തിനായി സമരകാഹളം മുഴക്കുമ്പോളും ഹൈദർക്കുണ്ടായിരുന്നു. പാശ്ചാത്യർ കരുപ്പിടിച്ചു് കാണിച്ചിട്ടുള്ള ആ രൂപവും ഇതും തമ്മിൽ ഹാ! എന്തു വ്യത്യാസം!

അക്ലിഷ്ടമായ രചനയും അനർഗ്ഗളമായ വചഃപ്രസരവും കൊണ്ടു് ഈ കൃതി ആദ്യന്തം ഹൃദയാവർജ്ജകമായിട്ടുണ്ടെന്നു് വായനക്കാർക്കു് അനുഭവപ്പെടുന്നതാണു്. മി. പണിക്കരുടെ സംസ്കൃതസാഹിത്യാവബോധത്തിനും ഈ കൃതി ഒരു തെളിവായിരിക്കുന്നുണ്ടു്. മിതത്വം, പ്രസന്നത, സൌകുമാര്യം, ഇവ ഈ കവിയുടെ വർണ്ണനത്തിനുള്ള പ്രധാന ഗുണങ്ങൾ ആകുന്നു. ഹൈദർ നായിക്കന്റെ നേത്രങ്ങൾക്കു വിഷയീഭവിച്ച കേരളദേശം എത്ര മനോമോഹനമായിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക.

"കനകവിഭൂഷകൾ ചാർത്തിയതനൈ്വ
മണികൾ കണക്കലർ ചൂടും ചെടികൾ
ഏലക്കൊടിപല ചുററിപ്പിണയും
ചേലാം ചന്ദന വൃക്ഷസമൂഹം
വെററിലവല്ലികൾ ചുററി പരിചിൽ
പററിക്കൂടും ക്രമുകക്കൂട്ടം

നീലിമകലരും കദളീവനനിര
ബാലരസാലത്തോപ്പുകളനവധി
മദകരിസിംഹം പുലിയെന്നിവയാൽ
സതതനിഷേവ്യം കാട്ടുകളനവധി
മധുരമനോഹരകേരളദേശം
നൃപനുടെകണ്ണിൽ കാണായ് വന്നു."

പ്രകൃതിവർണ്ണനം ഇതിൽപരം ഭംഗിയായി എങ്ങനെയാണ് നിർവഹിക്കുക? ഇതുപോലെ കവിയുടെ കവനകലാപാടവം വെളിപ്പെടുത്തുന്ന അനേകം ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാനുണ്ടെങ്കിലും വിസ്തരഭയത്താൽ അതിലേക്കു തുനിയുന്നില്ല. ഹൃദയപൂർവമായ ഒരു മംഗളാശംസയോടെ സഹൃദയസമക്ഷം ഈ പ്രശസ്തകൃതിയെ ഞാൻ അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

പത്മവിലാസം
പറവൂർ
7th September, 1940

പറയത്ത്, ഇ. രാമൻമേനോൻ ബി. എ.

2412
A. 46
SRI KRISHNAVILASAM READING ROOM ... MALAYINKEEZHU

ഹൈദർ നായിക്കൻ

ഒരു പ്രബന്ധം

ശ്രീഗണേശായ നമഃ

കപ്പംനൽകുന്നഭൂമീപതികളുടെ കിരീ-
ടങ്ങളിൽ ഭംഗിപൂർവ്വം
വിഭ്രാജിക്കുന്നനാനാമണികൾ വിതറിടും
കാന്തിയാൽ ദീപ്തപാദൻ
ചൊല്പൊങ്ങും ഹൈദർ മൈസൂർ ക്ഷിതിതലമതുല
പ്രാഭവത്താലടക്കി-
ക്കെല്പോടേ ചക്രവർത്തിസ്ഥിതിയൊടു നിവ-
സിച്ചീടിനാന്നൂഢഹർഷം

2

നാട്ടീതൻജയവൈജയന്തിമദമോ-
ടിംഗ്ലീഷുകാർ തന്റെ വൻ
കോട്ടയ്ക്കുള്ളിലമത്തുപോരതിലെതിത്തു-
ള്ളോരു സൈന്യസാമിനെ
കാട്ടീതൻകരവീര്യശക്തികൾ മഹാരാ-
ഷ്ട്രേശസൈന്യത്തോടും
രാട്ടേവം വിജയിച്ചുപൌരുഷകലാ-
ലംകാരമായ് ഭൂമിയിൽ.

3

വിഗതാമയം നൃപതിമൌലി ദക്ഷിണാ-
പഥമേകശാസനയിലന്നു കാക്കവേ
പ്രതിപക്ഷശങ്കകൾവെടിഞ്ഞു തൻ പ്രജാ
തതിവാണുപോൽ സതതധർമ്മനിഷ്ഠരായ്.

4

ഓടിക്കേറിവസിച്ചുകാട്ടുകളിലാ-
ബ്ഭൂപന്റെ വൈരിവ്രജം
പാടീതൻസ്തുതിഗീതിപണ്ഡിതജനം
ലോകത്തിലെല്ലാടവും

കൂടീനല്ലധിരാജ്യലക്ഷ്മിയവനിൽ
സമ്രാഡ്കിരീടം നവം
ചൂടീതൻതലഹൈദർനായ്ക്കനവനീ-
ഭാരം വഹിച്ചീടവേ;.

5

തല്പാദംപണിയാൻ വരുന്നോരരച-
ന്മാരന്നതിക്കിച്ചുഴ-
ന്നെപ്പോഴും പുരിവാതിൽതോറുമൊഴിവി-
ല്ലാതേകിടന്നീടവേ
പൊൽപൂമാതിന്നിറങ്ങുവാൻ പഴുതഹോ!
കാണായ്കയാലാസ്ഥരാം
അപ്പൃഥ്വീപതിതൻഗൃഹാങ്കണമതിൽ-
ത്തന്നേ വസിക്കുന്നവൾ

ദക്ഷിണാപഥത്തിലുള്ള തൻ പ്രതിപക്ഷികളെയെല്ലാം അക്ഷീണം ജയിച്ചും കൌണപവിക്രമന്മാരായ ഹൂണവീരരുടെ രണത്രാണിയെ സമുന്മൂലനം ചെയ്തും, സാമന്തകരചാമരമരുൽസംസേവ്യമാനനായി മാനനീയഗുണഗണധാമമായി, വൈരിനൃപമഹിഷിമാരാൽ ഗീയമാനാപദാനനായി, മേഘനാദതുല്യപരാക്രമനായ പുത്രനോടും പ്രഹസ്തകുംഭനികുംഭസന്നിഭന്മാരായ സേനാനിമാരോടും കൂടി, ഉന്നതങ്ങളായ മണിപ്രാസാദങ്ങളാലും, ദുർദ്ധർഷങ്ങളായ

കോട്ട കൊത്തളങ്ങളാലും പരിരക്ഷിക്കപ്പെട്ട ശ്രീരംഗപട്ടണത്തിൽ, തങ്കരബലാജ്ജിതമായ സാമ്രാജ്യത്തെ, ലങ്കേശ്വരനെപ്പോന്ന പ്രതാപത്തോടും അഹമ്മതിയോടും കൂടി, മുഹമ്മദവൎഗ്ഗപ്രമാണിയായ ഹൈദർ പരിപാലിച്ചുവാണു.

6

അക്കാലം വലഭിത്തിനൊത്ത പുരുസ-
മ്പത്താൻ തൻ കീൎത്തിയാൽ
ദിക്കാകെ ധവളീകരിച്ചു സുമന-
ശ്രേണിക്കു കല്പദ്രുവായ്
ഉൾക്കാമ്പിൽ പുരുഷോത്തമാംഘ്രിയുഗളം
നിത്യം ഭജിച്ചാദരാ-
ലക്കോലാവനികാത്തുവാണുദയവ-
ൎമ്മാഖ്യൻ നൃപാലോത്തമൻ.

7

ശ്രീമെത്തും കവിതാഗുണം ബഹുകലാ-
നൈപുണ്യമന്യാദൃശം
സാമൎത്ഥ്യം പല നൃത്തകേളികളിലും
സംഗീതശാസ്ത്രത്തിലും

ഈമട്ടിൽസ്സുഖസൌഭഗങ്ങൾ വിളയും
സുക്ഷേത്രമായ് സ്വപ്രജാ
ക്ഷേമംകാത്തു വസിച്ചുകോലനൃവരൻ
ലോകോത്തരശ്രീയൊടും.

8

ആനവാജികൾ പദാതിമുഖ്യമാം
സേനപേരിനു ഭരിച്ചിതെങ്കിലും
മാനസത്തിലവനേററിയില്ലഹോ
മാനമേറവുമൊരുയുദ്ധകൌതുകം.

9

കോലാവനീരമണചാരു കലാവിലാസ
കോലാഹലങ്ങൾവഴി കേരളനാട്ടിലെങ്ങും
ചേലാൻകൃഷ്ണചരിതം ഗൃഹഗീതമായി
പോലാദരാൽനൃപതി ഭക്തജനാഗ്രഗണ്യൻ

10

വായിച്ചുംമഹനീയകാവ്യനിചയം
ശ്രീകൃഷ്ണപാദങ്ങളിൽ
സ്ഥായിപ്രീതിവളൎത്തുമക്കഥകളെക്കേട്ടും
ദിനാന്തങ്ങളിൽ

ഭൂയിഷ്ഠാദരമോട്ട പണ്ഡിതഗണത്തോ-
ടൊത്തുമിഷ്ടംപെട്ടും
മയ്യേൽക്കണ്ണികളൊത്തു തൻ നിശകളും
പോക്കീടിനാനാനൃപൻ.

11

മൃദുലദണ്ഡനവൻ ധരകാക്കവാ
നതകുമാനയമന്ത്രബലങ്ങളിൽ
ചെറുതുമേ രുചികാട്ടിയതില്ല തൻ
ലളിതകേളികളിൽ കരളാഴ്കയാൽ.

12

സ്വാദിഷ്ഠങ്ങൾ ഭുജിച്ചുമിച്ഛയിലഹോ-
തൻ സേവകന്മാരുമായ്
മേളിച്ചും ലളിതങ്ങളാം കലകളിൽ-
ത്തന്മാനസം മുങ്ങിയും
നീലക്കണ്ണികളിൽ ഭ്രമിച്ചുമനിശം
കാലം കഴിച്ചുള്ളൊരാ-
കോലക്ഷ്മാധവനന്നു രാജ്യഭരണംമാത്രം
പ്രമാദത്തിലായ്.

13

നയനിപുണതയാന്ന മന്ത്രിമാരിൽ
സ്വയമവനീഭരണത്തെ വെച്ചശേഷം
പ്രിയമെഴമോരു കാന്തയോടുചേൎന്നി-
ട്ടലഘുസുഖങ്ങൾ ഭുജിച്ചുവാണു ഭൂപൻ.

14

രതലാലസനായ് വിളങ്ങിയോരാ-
ക്ഷിതിനാഥനു നിജേഷ്ടപത്നിയിങ്കൽ
അതിമാനുഷദേഹകാന്തിചേരും
സുതയൊന്നമ്പിനൊടുത്ഭവിച്ചുപോലും.

ഗദ്യം ൨.

രംഭാദിനിലിമ്പനിതംബിനിമാരും കമ്പിടുന്ന തനു-കാന്തി ചിന്തിയിരുന്ന ആ ബാലികയ്ക്കു മാധവിയെന്നു മേധാവിയായ പിതാവു നാമകരണം ചെയ്തു. അച്ഛന്റെ ലാളനകളാകുന്ന സൂൎയ്യകിരണങ്ങളാൽ തലോടപ്പെട്ടും അമ്മ-യുടെ പ്രണയമാകുന്ന ജലത്താൽ നിത്യം നനയ്ക്കപ്പെട്ടും ഗുരുനാഥന്മാരുടെ ശുശ്രൂഷകളാൽ പരിപോഷിക്കപ്പെട്ടും, അവൾ വസന്തകാലത്തിലെ മാധവീലതപോലെ സുകുമാര-പ്രകൃതിയായി വളൎന്നുവന്നു.

കാലക്രമേണ:—

15

നരപതിസുതയൌവനോദയത്തിൻ
സുരുചിരഭൂഷകൾ ചേൎന്നഹോ വിളങ്ങി
വിരുതെഴമലർബാണനും ക്രമത്താൽ
തിരുവുടൽ തൻെറ കരങ്ങളാൽ മിനുക്കി.

16

നീലാംബുജത്തിനുടെ കാന്തികവൎന്നനേത്രം
ലീലാവിലാസരുചിപൂണ്ടു തുലോം വിളങ്ങി
ബാല്യപ്രവാളമൃദുവാമധരത്തിലത്ഥ-
മോലും പടിയ്ക്കു ചെറുപുഞ്ചിരി നൃത്തമാടി

17

സ്നിഗ്ദ്ധാപാംഗതരംഗകേളിലളിതം
സുസ്മേരഭാവാഞ്ചിതം
സമ്മാലാപമനോഹരം സരസമാം
ചേഷ്ടാസഹസ്രോജ്ജ്വലം
സാന്ദ്രപ്രേമ രസായനം കലിതസൌ-
ഭാഗ്യം വിലാസാങ്കുരം
തന്വംഗീ നവയൌവനോദയമഹോ
ശോഭിച്ചിതന്നേററവും.

18

മേളംകോലുന്ന ഗാനോത്സവകലവിചെവി-
യ്ക്കായുമക്ഷിദ്വയത്തി-
ന്നോലും പീയൂഷമായും സുഭഗതകളിയാ-
ടുന്ന പൂവാടിയായും
കോലക്ഷോണീധവൻ തൻ പ്രണയമധു തുളു-
മ്പുന്ന പൊൻപാത്രമായും
നീലക്കണ്ണാൾ വിളങ്ങീ സ്മരനു ശരമൊടു-
ങ്ങാത്ത തൂണീരമായും.

19

കണ്മാപാംഗവിലാസവും കമനിതൻ
ചെഞ്ചോരിവായ്ത്തൊണ്ടിയും
കണ്ടാൽ കാമുകചിത്തതാരുലയുമാ-
ക്കണ്ടിക്കരിംകുന്തലും
കുന്നോടൊത്തൊരു പോർമുലക്കുടവുമാ-
കുന്ദാല്പഹാസങ്ങളും
കല്യാണാംഗിയിലന്നിണക്കി കരൾ ക-
ട്ടീടുന്നൊരക്കാന്തിയേ.

20

സാരസ്യാംബുധിതന്നിലൊട്ടിളകിടും
കല്ലോലജാലങ്ങളോ
പ്രേമപ്പൂവിനെഴുന്ന പേലവമര-
ന്ദസ്സത്തു തൂകുന്നതോ
ബാലപ്പെൺകൊടിതൻെറ ചെഞ്ചൊടിയണി-
ത്തൂമന്ദഹാസം ലസ-
ന്മീലന്മല്ലികതൻ മനോജ്ഞമുകുള
ശ്രീകാന്തി ചിന്തുന്നതോ

21

തൻചില്ലിക്കൊടി കാമകാർമുകലതാ
ലാവണ്യലീലാഹരം
തൂമന്ദസ്മിതമോ ജയിപ്പതമലശ്രീ-
ജ്യോത്സ്നതൻ കാന്തിയേ
കയ്പിക്കുന്നമൃതിൻെറ മാധുരിയഹോ
സല്ലാപഭേദങ്ങളാൽ
ശോഭിച്ചാൾ സുകുമാരഗാത്രിയനിശം
സൌഭാഗ്യസംമ്രാജ്ഞിയായ്

SRI KRISHNAVILASAM ...

22

അാ മാൻകിശോരമിഴിയാളുടെ നവ്യ ദിവ്യ
പ്രേമാമൃതത്തിനു തികഞ്ഞൊരു പാത്രമായി
രാമാഭിധാനനൊരു നായർയുവാവുവാണു
ശ്രീമാനവൻ സകലമേന്മയുമാന്നിരുന്നു.

ഗദ്യം ൩.

ഇങ്ങനെ ആ മംഗലഗാത്രി ലാവണ്യാണ്ണവത്തിൽ നിന്നുയന്നുവന്ന കുളർമതിപോലെയും, യൗവനദ്വിപത്തിൻെറ ക്രീഡാശൈലം പോലേയും, വിലാസകല്ലോല ജാലങ്ങളുടെ പാരാവാരം പോലേയും, ശൃംഗാരമന്ദാരത്തിൻെറ പൂങ്കുലപോലേയും, സകല ജനങ്ങളുടെ ചക്ഷുസ്സുകളുടെ ഭാഗധേയമായി സ്വപിതാവിൻെറ അരമനയിൽ പ്രിയതമനോടൊന്നിച്ചു വയോനുരൂപമായ ഭോഗങ്ങൾ ഭുജിച്ചു രമിച്ചു വാണു.

അക്കാലത്തു് ഒരിക്കൽ ദിഗ്ജിഗീഷുവായ ഹൈദരാലി, കണ്ണാടകം മദ്രാസ് കോയമ്പത്തൂർ മുതലായ ജനപദങ്ങളെ ജയിച്ചു കപ്പം വാങ്ങിച്ചുശേഷം ഇനി എങ്ങോട്ടാണു തൻെറ സേനാബലത്തെ നയിക്കേണ്ടതെന്നു ആലോചന തുടങ്ങി.

23

ക്രൂടാലോചനകൾക്കു പാടവമെഴും
തന്മന്ത്രിമാരേയുമ-
മ്പോടേകേടകലും പ്രഭുക്കളെയുമ-
ത്തൻ ബന്ധുവർഗ്ഗത്തെയും
ആടോപം പെരുകുന്ന സൈനികരെയും
ഗ്രൂഢം ക്ഷണിച്ചാ നൃപൻ
പാടേ മന്ത്രസദസ്സുകൂട്ടി വഴിപോൽ
കാര്യം വിചാരിക്കുവാൻ.

24

അന്തർഗ്ഗതം മുഴുവനും വെളിവാക്കിടാതെ
യന്തസ്സുചേരുമവനീധവമൌലി രത്നം
മന്ത്രിപ്രമുഖ്യരുടെ ചിത്തമറിഞ്ഞിടാനായ്
ചന്തംപെടും മൊഴിഗഭീരതരം വചിച്ചു.

25

നരപതികൾ നയത്താൽ താൻ ജയിക്കുന്നുവല്ലോ
നയവുമരിയമന്ത്രംകൊണ്ടുതാൻ സിദ്ധമാവൂ.
വെളിവിലിവിടെയിപ്പോൾ സാമഭേദാദിയെന്താ-
ണുചിതമിനിനിനച്ചോതേണ്ടതോ നിങ്ങളല്ലോ.

26

ജയിച്ചുകർണ്ണാടകകളപനേ നാ-
മടക്കി ഹൂണപ്പടതന്റെ ഗർവ്വം
പെരുംമഹാരാഷ്ട്രബലത്തിനെപ്പിൻ
തിരിച്ചയച്ചുത്തരഭൂമിവെന്നു.

27

മമ കരബലമാം ഡിപേന്ദ്രനിഷ്ട
പ്പടികളിയാടുവതിന്നു ചേന്ന രംഗം
മലയഗിരിതടങ്ങൾതന്നെ, യിസ്ലാം
കൊടിമലയാളമതിൽപ്പറന്നിടട്ടെ

28

നന്നായിന്നറബിക്കടൽത്തിരകൾ സം
ലാളിച്ച പാശ്ചാത്യസ്ഥലം
കന്നായ്നിന്നഹിമാചലത്തിനെതിരാം
സഹ്യൻതലോട്ടും പദം
സ്വാന്താടിന്നുമിളപ്പമേകിനഡനോൽ-
ക്കർഷം, ജയിക്കുന്നതു
ണ്ടെന്നാളും മഹനീയ കേരളമഹീ
ഖണ്ഡം ജഗന്മോഹനം.

29

ശ്രേയസ്സേററമെഴുന്ന രാജ്യമതിനെ-
ക്കീഴാക്കുവാനും, പരം
നായന്മാരുടെ പോർമിടുക്കുകൾ കുറ-
യ്ക്കാനും ചൊടിക്കുന്നു ഞാൻ
ഹേ! മന്മന്ത്രികളേ നരാധിപർ കൊതി-
ച്ചീടുന്നു കീർത്തിയ്ക്കഴം
പൂമെയ് പൂൽകുവതിന്നുമിന്നരികളേ
ക്കൊന്നീടുവാനും ബലാൽ

30

വഴിപോലെയോർത്തു സചിവേന്ദ്രമുഖ്യരേ
വഴി കാര്യസാദ്ധ്യമതിനെന്തു ചൊല്ലുവിൻ
പിഴയാത്ത രാജ്യഭരണത്തിനൊന്നുതാൻ
വഴി, മന്ത്രശക്തി,യതു നിങ്ങൾതന്നെയാം.

ഗദ്യം ൪.

വമ്പെഴുന്ന ആ മഹീനിലിമ്പേന്ദ്രൻ സേ്ാംഗിത പ്രകടനപരമായ ആ പ്രസംഗം ഇപ്രകാരം അവസാനിപ്പിച്ചപ്പോൾ സഭാരംഗത്തിൽനിന്നു ജയജയധ്വനി മുഴങ്ങുകയും, സാരജ്ഞന്മാരായ സാമന്തവര്യരിൽ ചിലർ തങ്ങളുടെ വക്ഷസ്സിനെ ആച്ഛാദനംചെയ്തു താടിയേ തലോടിയും, ചിലർ

ആഹ്ളാദസൂചകമായി പുഞ്ചിരിതൂകിയും, മററു ചിലർ അന്യോന്യം തല കുലുക്കി അഭിനന്ദിച്ചും തങ്ങളുടെ സന്തോഷത്തെ അറിവിക്കവേ, അവരിൽ എല്ലാംകൊണ്ടും പ്രമാണിയായ മുകുന്ദം എന്ന സേനാനായകൻ സഭയെ അഭിവാദ്യംചെയ്തു ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

31

അരിമണ്ഡലദണ്ഡധാര, രാജേ
ശ്വരലോകോത്തരകീർത്തനീയബുദ്ധേ!
അറിയുന്നു നയനാനയങ്ങളെല്ലാം
തിരുവുള്ളം, പറയേണ്ടതെന്തു ഞങ്ങൾ.

32

ഉൾപ്രീതിയോടുമരുൾചെയ്ത വചസ്സിനേതു-
മിപ്പോഴുമനസ്സിലൊരു ദോഷവുമോർപ്പതില്ല.
കല്പിച്ചിടേണ്ടതവിടുന്നു: നടത്തുവാൻ താ-
നിപ്പോൾ, തവാജ്ഞകൾ വഹിപ്പവരായ ഞങ്ങൾ!

33

വെന്നുഹൂണചമൂബലത്തെ,യടരിൽ
ത്തോല്പിച്ചു കെല്പേറുമ-
ക്കണ്ണാടേശനെ മററു മന്നവരെയും
കീഴാക്കി വീതാമയം

ധന്യം ദക്ഷിണസാർവഭൌമപദവും
പാലിച്ചു നി വാഴ്കവേ
നിന്നാജ്ഞയ്ക്കനധീനരെന്നു മലയാ-
ളക്കാർ ഞെളിഞ്ഞീടുമോ?

34

ആരെതിർത്തിടുമഹോ ഭവാൻ നയി-
ച്ചീടുമക്ഷതബലോഗ്രസേനയേ
ആർക്കുജീവനിലനിച്ഛ,യാർക്കുവാ
നാഗ്രഹം മരണമാല ചൂടുവാൻ?

35

ഇത്ഥം നയത്തിനുചിതം വചനം പറഞ്ഞു
നിർത്തുമ്പൊഴേക്കപരനാം നൃപബന്ധുമുഖ്യൻ
ചിത്തത്തിലുററ കുതുകത്തൊടു കാളമേഘ
ശബ്ദം തൊഴുന്നപടി വാചകമേവമോതി

36

"അരാതിവൃന്ദം യമനെന്നുമെമ്പഴും
വരാംഗിമാർ നന്മലരമ്പനെന്നുമേ
ഒരാളെയാരെപ്പറയുന്നിതാ മഹാ
ധരാധിനാഥോത്തമ നീ ജയിക്കണം.

37

അള്ളാവിൻ മഹനീയനാം പ്രതിനിധേ!
നിൻശ്രേഷ്ഠമാം ദൃഷ്ടിയിൽ
കൊള്ളാതെന്നുലകത്തിലിന്നു വിധിപോ-
ലല്ലോ തവാജ്ഞാബലം
ഉള്ളാലോചനമെച്ചമാണു, മലയാ-
ള്ക്കാൾ വല്ലാതെഴും
ഭള്ളാകെക്കളയേണ്ട കാലമതിയായ്
വൈകിക്കഴിഞ്ഞൂ ദൃഢം.

38

എന്നല്ലക്ഷിതികേൾവിയുണ്ടുമഹിളാ-
സാമ്രാജ്യമാണെന്നുമീ-
മന്നിൽപ്പൂമകൾ കേളിചെയ്യൊരരുമ-
പ്പൂങ്കാവിതെന്നും വിഭോ!
വന്നീടും വിരവൊടു നാമതുജയി-
ച്ചീടിൽ സുസാമ്രാജ്യവും
ധന്യശ്രീയുമനല്പവിത്തവുമഹോ,
യിസ്ലാമിനുല്ക്കർഷവും

39

വ്യത്യാസമില്ല, നൃപധർമ്മമറിഞ്ഞു ഭൂമി
വൃത്രാന്തകാര്യ്യനവിടുന്നുര ചെയ്ത വാക്യം
ആത്താദരം സഫലമാക്കുകമാത്രമല്ലോ
കൃത്യം നമുക്കിവിടെമറവുരചെയ്യതെന്താം.

40

അതിനാലെന്നുടെ മതവും
മതിമൻ! മുൻചൊന്നപോലെയാണു ദൃഢം
ക്ഷിതിപാലോത്തമനിൻപേ-
രതിയായെന്നും തെളിഞ്ഞുവിലസട്ടേ.

41

ഉടനുരച്ചിതു വിക്രമശാലിയാം
ഭടജനാധിപനുദ്ധതബുദ്ധിമാൻ
കടലിരപ്പിനിരപ്പു വരുത്തുമുൽ-
ക്കടരവത്തൊടുമത്തനഹമ്മദൻ

42

നേരായ് പോരിട്ടുനീല്ലോക്കോരുഭവദഹന
പ്രാഭവം ചേൎന്ന മീനിൻ
ഭൂരിശ്രീപൂണ്ട സിംഹാസനമതിനു ബലം
നൽകിടും സ്തംഭമായും

ശ്ശൂരത്വം ചേൎന്നോരസ്മൽപട വിമതജന-
ച്ചോരയിൽച്ചാടിനീന്താൻ
ധീരോത്സാഹേന വാഴുന്നിതു നൃവര, തവാ-
നുജ്ഞയെക്കാത്തുനിത്യം.

43

എല്ലാം നിനച്ചാൽ മലയാളമിപ്പോറം
വെല്ലാൻതുനിഞ്ഞീടണമെന്നുതന്നെ
കല്യാണബുദ്ധേ! പറയുന്നു ഞങ്ങ-
ളെല്ലാവരും മററിനിവേണ്ടതെന്താം.

ഗദ്യം ൭

ഉദ്ധതവിക്രമന്മാരായ മന്ത്രിവൃദ്ധന്മാർ ഈവിധം സാവധാനമോതിയപ്പോറം ക്രുടലർകുലകാലനും പരാക്രമമൂൎത്തിയുമായ മൈസൂർ ചക്രവൎത്തി ഉദ്യോഗസാദ്ധ്യത്തിനായി സേനാസംഭാരം ആരംഭിച്ചു.

44

കൂട്ടീസേനാസമൂഹം; ഝടിതി പടജനം
പംക്തിയായ് പാളയത്തിൽ
പുഷ്ടാടോപം ദ്വിപേന്ദ്രവ്രജമണിയിൽ നിര-
ന്നെത്തിമൈതാനഭൂവിൽ

എട്ടാശാന്തം മറയ്ക്കുന്നൊരുപൊടിഖുരപാ-
തത്തിനാൽ നിത്യസന്ധ്യാ
മട്ടാക്കും സാദിസൈന്യം പുരിനിറയെനിര-
ന്നീടിനാർ പ്രൌഢിയോടേ.

45

പേരാണ്ടവെള്ളപ്പടയാളിമാരും
ശൂരതപമേറുന്നറബിത്തുരപ്പും
പീരങ്കി,കാലാൾ, സമരത്തിനൊത്തു
പരന്നകോപ്പൊക്കെ വരുത്തിവീരൻ.

ഗദ്യം ൬

ഐരാവതമദാപഹാരികളായി, സുപ്രതീകപ്രതിമ-രായി, സുചിരാഭ്യാസത്താൽ സമരവൈദഗ്ദ്ധ്യമിയന്നവരായി, വെള്ളികെട്ടി ശക്തികൂട്ടിയ കൊമ്പുകളുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ കൂർത്തുമൂർത്തുള്ള ഇരുമ്പിൻമുനകളും, ദേഹത്തിൽ ചങ്ങലയും അണിഞ്ഞു ജംഗമങ്ങളായ ഗിരിഖണ്ഡങ്ങൾ പോലെ, കാണികളിൽ സംഭ്രാന്തി വളർക്കുന്ന കൊലയാനപ്പടകൾ; ശീഘ്രഗതികളും, പലതരത്തിലുള്ള യുദ്ധക്രമങ്ങൾ അഭ്യസിച്ചു ചിത്രഗതി വൈദഗ്ദ്ധ്യശാലികളും, വിചിത്രകോപ്പണിഞ്ഞ-വയും, ആയ അറബിക്കുതിരകളിൻമേൽ, കവചോഷ്ണീഷാദി-കൾ അണിഞ്ഞു സമരോദ്ധതന്മാരായ സാദിപ്പടകൾ; പ്രച-ണ്ഡമേഘനിർഘോഷപ്രതിമമായ ശബ്ദമാത്രത്താൽ ലോകം

വിറപ്പിക്കുന്നവയും, ഖലഹൃദയംപോലെ അന്ധകാരനിബിഡമായ അന്തരത്തോടുകൂടിയവയും, മൂർഖജിഹ്വപോലെ ദുഷ്ടവായു വമിക്കുന്നവയും, യമദണ്ഡംപോലെ പ്രാണസംഹാരക്ഷമങ്ങളും, ആയ ഘോരപീരങ്കികൾ ഭരിക്കുന്ന സേനാഭാഗങ്ങൾ; യൂറോപ്യൻ രീതിയിൽ അടവുകൾ പഠിച്ചും, കവാത്തുമുറകൾ ശീലിച്ചും ദക്ഷിണാപഥത്തിലേ കോട്ടകൊത്തളങ്ങൾ തല്ലിത്തകർത്തും, സമ്പൽസമൃദ്ധങ്ങളായ രാജധാനികളെ കുത്തിക്കവർന്നും, അരമനകൾ നശിപ്പിച്ചും തങ്ങളുടെ പാദപ്രഹരംകൊണ്ടു ആന്ധ്രകർണ്ണാടകഭൂമികളേ മഥിച്ചും, ഉദ്ധതന്മാരായി, രണശൂരന്മാരായി, അജയ്യവീരന്മാരായി കേൾവികേട്ട പദാതിസൈന്യങ്ങൾ; ഇങ്ങനെ അതിരു കവിഞ്ഞതായ ഒരു ചതുരംഗവാഹിനി കേരളജയത്തിനായി ആ രാജധാനിയിൽനിന്നും ഹൈദരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ, ലങ്കയിൽനിന്നും സർവ്വലോകജയത്തിനായി ദശകന്ധരൻെറ നേതൃത്വത്തിലെന്നപോലെ പുറപ്പെട്ടു;

അപ്പോഴാകട്ടെ:—

46

ഒട്ടേററം പൊടികൊണ്ടു ദിക്കുകൾ മറ-
ഞ്ഞാശാന്തരം മ്ലാനമായ്
പൊട്ടീടിക്കരിവീരർതൻ ചെവികളും
ഘോരാട്ടഹാസങ്ങളാൽ

മൂട്ടീമാർഗ്ഗമഹോ ജനത്തിന്നു, പെരും
വെള്ളംകണക്കേപുറ-
പ്പെട്ടാവൻപട നാട്ടിൽവാട്ടമിയലാ-
തെങ്ങും പരന്നീടവേ.

47

കൊടിയ പടഹഭേരി നാദഘോഷം
വെടി പൊടിപൂരമിടത്തിരക്കഘോരം
പൊടിപലവിധമുള്ള വേഷ, മേവം
പ്ടയിളകുന്നിതൊരുത്സവം കണക്കേ.

48

കടൽകണക്ക പരന്നുമുയന്നൊരാ-
വെടികളാലിടിവെട്ടിയ മട്ടിലും
അടവിപോലെ മൃഗങ്ങൾ നിറഞ്ഞുമാ-
പ്പടനടന്നുതുടങ്ങി ഭയങ്കരം

ഗദ്യം ൧

താമസംകൂടാതെ ആ മേച്ഛവാഹിനി കേരളത്തിൻെറ അത്യുത്തിയായ താമരശ്ശേരിപ്പാതയേയും ചിത്രഭാനു അസ്തോചലത്തേയും പ്രാപിച്ചു.

49

ഏണാങ്കാസ്യവുമസ്സരോജമുകുള-
പ്പോർകൊങ്കയും പിൻപിലായ്
ചേണാന്നോരിരുൾവേണിയും മലയജ-
ക്കാററായ നിശ്വാസവും
ശോണാംഭോധരചോരിവായുമിവ ചേ-
ൎന്നുൾത്താർ മയക്കീടുമാ-
റേണപ്പെൺമിഴിയായസന്ധ്യ നൃപനെ
പ്രാപിച്ചിതന്നാൾ സ്വയം

50

മധുലഹരിനിമിത്തം ഭ്രൂപവക്ത്രംകണക്ക-
ന്നഹിമകിരണബിംബം രക്തമായ് കണ്ടിതേററം
അരികിലവിടെനില്ക്കും സേവകന്മാർമുഖംപോൽ
സ്സരസിജഗണമേററംവാടിയുൾത്താപമോടെ

51

അമ്പിൽശ്ശീകരശീതശാലി മലയ-
ത്തെത്തെന്നൽ സൌരഭ്യമാം
സമ്പത്താകെ വഹിച്ചുചന്ദനമര-
ത്തോപ്പിൽക്കളിച്ചാദരാൽ

ജംഭദ്വേഷിയൊടൊത്തൊരാ യവനഭ്രു-
പാലനുകാണിക്കയായ്
മുൻപിൽചെന്നു നമിച്ചു; പോരിൽ വിജിത-
ന്മാരായ രാജാക്കൾപോൽ

52

അടുത്തദിവസം നൃപൻ വിനയപൂർവ്വമല്ലാവുത-
ന്നടിത്തളിർപണിഞ്ഞുതൻ നിയമവൃത്തിചെയ്താദരാൽ
പടത്തലവരേ ക്ഷണിച്ചതിഗഭീരമാമാജ്ഞയുൽ-
ക്കടസ്സ്വരമുരച്ചുതന്നഭിമതം വെളിക്കാക്കിനാൻ

53

"അണഞ്ഞുരണവീരരേ വിരയെനാമതിത്തിസ്ഥലം
പരന്നരികിലുണ്ടിതാ മഹിതകേരളക്ഷ്മാതലം.
മഹാർണ്ണവതരംഗപോതകപരമ്പരാലാളിതം
മഹാമലയരക്ഷിതം വിഭവപൂർണ്ണമന്യാദൃശം

54

"ജയാപജയമെന്നതിന്നറികവയ്യ സർവ്വേശ്വരൻ
വിധിച്ചപടിതാൻവരും; കരബലത്തിനെന്താവതാം
പടച്ചവനിതിൽ തുണപ്പതിനു നാം പണിഞ്ഞീടണം
പദദ്വയികുറാനിലെപ്പരിപവിത്രസൂക്തങ്ങളാൽ

55

എതിൎത്തുവരുവോരൊടേററടരിടുന്നതിന്നേതുമേ
കരുത്തുകുറവില്ല ധീരതയുമുണ്ടു വേണ്ടോളവും
തിമൎത്തുലകുവെന്നതാം രണമിടുക്കുമൌദ്ധത്യവും
തരത്തിലറിയാത്തതാരിവിടെയിന്നു വീരാഗ്ര്യരേ!

56

പറഞ്ഞിടുവതൊന്നുതാൻ, പൊരുതിടുന്നതിന്നാം രിപു
ക്ഷിതീശരൊടുമാത്രമാണിവനുവൈരമില്ലാരിലും
നിരായുധർ ശിശുക്കൾ ഗോദ്വിജജനങ്ങളും സ്ത്രീകളും,
മറക്കരുതു രക്ഷ്യരാണവനിപാലനെല്ലായ്പൊഴും

57

"എതിൎക്കു വിജയത്തെ നേടുക, മുടിക്കുമാററാരെ നാ-
ടടക്കു, ധനസഞ്ചയം രിപുവിൽ നിന്നു കയ്യേറുക
എടുത്തപദമിന്നു പിൻതിരികയെന്നതോൎക്കാതെപോ-
രടിക്കു ജഗദീശ്വരൻവിള തുണച്ചിടട്ടേ സദാ"

ഗദ്യം വ്വ.

ഇങ്ങനെ ഭംഗിതിങ്ങിയ പ്രസംഗംവഴിയായി തന്റെ സേനാജനങ്ങൾക്ക് ഉത്സാഹം വളൎത്തിയിട്ടു മലയാദ്രിഭാഗത്തേ കടന്നു കേരളക്കരയിലേക്കു ഹൈദർ പ്രവേശിച്ചു: അപ്പോൾ

ഹരഹര ശിവശിവ ഭൂപൻ കണ്ടൊരു
ധരയുടെ മഹിമ പുകഠത്തീടാമോ.
അലർമകഠ തന്നുടെ ലാസ്യത്തിന്നല
മഴകൊട്ട തീർത്തൊരു രംഗംപോലെ,
അമരാവതിയുടെ നൽപ്രതിബിംബം
ക്ഷിതിമുകുരത്തിൽ കാണുംപോലെ,
ഇച്ഛയിലുലകിട മിന്നണിയുന്നൊരു
പച്ചക്കല്ലു കഴുത്തിലപോലെ.
ശ്രീവത്സാങ്കൻ ഭഗവാൻ തന്നുടെ
മാറിലെഴുംവനമാലികപോലെ,
പശ്ചിമ ജലനിധി പെററുവളത്തൊരു
പുത്തൻ പാൽക്കടൽ മാനിനിപോലെ
സഹ്യമഹീധരമുടലിൽ ചാർത്തിയ
മോഹനകഞ്ചുകമെന്നതുപോലെ,
സുസ്ഥിരമാകിയൊരിന്ദ്രധനുസ്സുകഠ
ഒത്തൊരുമിച്ചു കിടപ്പതുപോലെ
ദിവ്യമഹാർഘമണിപ്രകരങ്ങഠ
താനേ വിളയും ക്ഷേത്രംപോലെ,
കാണികഠ തന്നുടെ നേത്രങ്ങഠക്കൊരു
ചാരുരസായനമെന്നതുപോലെ

ചന്ദ്രികചന്ദനനീരിൽ ചാലി-
ച്ചെന്നും നന്നായ് ത്തൂകിയപോലെ
വാരിവിതച്ചൊരു രത്നഗണങ്ങൾ
കംബളമായിളമൂടിയപോലെ
കേരളദേശം നൃപനുടെ കണ്ണിൽ
ചാരുതയോടെ കാണായ് വന്നു.
കനകവിഭൂഷകൾ ചാർത്തിയതന്വീ
മണികൾ കണക്കലർ ചൂട്ടും ചെടികൾ;
ഏലക്കൊടി പല ചുററിപ്പിണയും
ചേലാം ചന്ദന വൃക്ഷസമൂഹം
വെററില വല്ലികൾ ചുററിപ്പരിചിൽ
പററിക്കൂട്ടും ക്രമുകക്കൂട്ടം
നീലിമകലരും കദളീവനനിര,
ബാലരസാലത്തോപ്പുകളനവധി
സരസിജമുൽപ്പലമെന്നിവ തിങ്ങി
സ്സരസംവിലസും പൊയ്കകളനവധി,
മദകരിസിംഹം പുലിയെന്നിവയാൽ
സതതനിഷേവ്യം കാട്ടകളനവധി
മധുരമനോഹര കേരളദേശം
നൃപനുടെ കണ്ണിൽ കാണായ് വന്നു.

നന്മയിലമൃതം പൂരിപ്പിച്ചൊരു
പൊന്മയകലശം തലയിലെടുത്തും
ഭംഗിയിൽനിൽക്കും ഭൃതകഗണംപോ-
ലെങ്ങും തെങ്ങുകൾ തിങ്ങിനിറഞ്ഞും;
കനകവിതാനം കതിരുകളിൽച്ചേ-
ർത്തനിതരഭംഗി വളർത്തും നല്ലൊരു
വയലുകൾ നെൽക്കൃഷികൊണ്ടു ജഗത്തിൻ
കലവറപോലൊരു മേന്മ വഹിച്ചും,
പരദേശങ്ങളിൽ നിന്നു ചരക്കുകൾ
നിറയേക്കേററി വരുന്നൊരു നൗകകൾ
തുറമുഖപങ്ക്തികളിൽ പലമട്ടിൽ
പെരുമയൊടിന്നു കിടന്നും നിയതം,
ഇങ്ങനെ പലവിധമോടികൾ തിങ്ങി-
പ്പൊങ്ങിയ പുകഴാൽ വെണ്മപരത്തി
ചാരുതചേരുന്നൊരു കേരളദേശം
നേരേ നൃപമണി കണ്ടിതുകുതുകാൽ.

58

അത്യുഗ്രോദ്ധതഭാവമാന്നു പടയോ
ടിക്കേരളത്തിൽ കട-
ന്നെത്തിത്താനനിരുദ്ധമായ് ജനപദം
കീഴാക്കിവെച്ചീടവേ.

പത്തും നൂറുമതല്ലസംഖ്യമവനീ
ദേവേന്ദ്രർ വേശ്മംവെടി-
ഞ്ഞുത്തുംഗാകുലചിത്തർ കോലനൃപനേ
പ്രാപിച്ചുചൊന്നീടിനാർ

59

ഹേ! ഹേ! മന്നവകേമമായി ധരണീ-
ഭാരം! സ്വരാജ്യത്തിതാ
നീചന്മാർ പടകേറി ശിഷ്ടജനത-
യ്ക്കില്ലാതെയായാശ്രയം
ഭൂമീനാഥനയേ ഭവാനിവിടെയി-
ന്നന്തഃപുരത്തിൽസ്സുഖാൽ
വാമാക്ഷീമണിമാരൊടൊത്തു രസമായ്
ക്രീഡിച്ചുകൂട്ടുന്നപോൽ

60

ധർമ്മഭ്രഷ്ടമഹമ്മദീയചരണ
സ്പർശാൽ സ്വചാരിത്രമാം
മർമ്മച്ചട്ടപൊടിഞ്ഞു ഭാർഗ്ഗവധരാ
തന്വീമണിത്തയ്യിതാ!

കർമ്മവ്യാഘാതമായ തന്റെ വിധിയാൽ
ക്ലേശിച്ചു രോദിപ്പതേ
മർമ്മച്ഛേദകമായ കാഴ്ചയിതുതാ-
നാർക്കേകിടാസങ്കടം

61

പ്രതാപമേറുന്ന മഹീന്ദ്രർമുന്നം
സദാഭരിച്ചുള്ളോരു കേരളത്തിൽ
വിദേശരാജാക്കളൊരുത്തരും വ-
ന്നിതേവിധം ചെയ്തതു കേൾവിയില്ല.

62

ശ്രീശങ്കരാചാര്യർ ജനിച്ച പുണ്യ
ദേശത്തു നീചാഗ്ര്യഗർജോനകന്മാർ
ലേശം മടിക്കാതെ കടന്നു രാജൻ!
നീ ശയ്യയിൽ സ്ത്രീകളൊടൊത്തിരിക്കേ!

63

സ്വരാജ്യരക്ഷയ്ക്കു നൃപാലകൾക്കു
പാരാതെ രണ്ടേ വഴിയുള്ളു പണ്ടേ
പേരാർന്നയാഗങ്ങൾ കഴിക്കയെന്നും
പോരാൽ സ്വധർമ്മത്തെ നടത്തുകെന്നും

64

പാരിച്ചസൈന്യത്തൊടു വൈരിവർഗ്ഗം
പോരിന്നു കോപ്പിട്ടണയുന്നനേരം
ഹാ! കഷ്ടമന്തഃപുരമൊന്നിലത്രേ
പ്രാഗത്ഭ്യമേററം തവ കാണ്മതിപ്പോൾ

65

ആ വർണ്ണാശ്രമപാലനം വസുമതി
നാഥക്കു ധർമ്മം ധരാ
ദേവന്മാരുടെ രക്ഷ മുഖ്യമതിൽവെ-
ച്ചെല്ലാവിധം നോക്കിലും
ഈ രണ്ടും ബത വിട്ടു സേവകജന-
സ്തോത്രങ്ങളും കേട്ടു നീ-
യേവം വാഴുകിലിന്നു വീട്ടിനകമേ
സമ്രാഡ് പദം കിട്ടിടും.

66

ഇത്ഥം ഭർത്സിച്ചു ഭൂമീസുരർ പറയുമൊര-
ത്യുഗ്രവാക്‌ശസ്ത്രജാലം
പൃത്ഥീപാലേന്ദ്രമുകതാമണിയുടെ ചെവിയിൽ
ചെന്നു തീക്ഷ്ണം തറച്ചു

ഔദ്ധത്യം പൂണ്ടതൻ പൂർവികരുടെ രണശ്രു-
രത്വമാർന്നുള്ള രക്തം
ചിത്തേ കത്തിജ്വലിച്ചന്നവനുമധികമായ്
ഹന്ത ഭാവം പകർന്നു.

67

തൂകീതീപ്പൊരികണ്ണുരണ്ടുമരിശ-
ത്താലേ തുടുത്തു മുഖം
ദേഹം തെല്ലുവിറച്ചു ഫാലഫലകം വേപ്പാ-
ലഹോ മ്ലാനമായ്
പാരംപൌരുഷഹാനി വന്നതിൽവള-
ർന്നുള്ളോരു ലജ്ജാഭരം
കോപാഗ്നിയ്ക്കൊരുശക്തികൂട്ടിയിതുപോൽ
ചൊന്നാൻ നൃപൻ വാചകം

68

"ആരിനാരായണൻ തൻ ചരണമൊഴികെ മ-
റെറാന്നുവന്ദിപ്പതില്ലി
ന്നാർതൻ കയ്യൂക്കിനാലേ മലയഗിരി വഹി-
പ്പില്ല ദുർഗ്ഗാഭിമാനം.

പേരാളും കേരളക്ഷ്മാപതികൾ, തിരുമുടി-
ക്കെട്ടിലാളുന്നൊരോമൽ
ചൂഡാരത്നങ്ങളാലാരൊരുവനുടെ പദം
നിത്യമർച്ചിച്ചിടുന്നു.

69

ആ നാംപേരാണ്ടവണ്ണം വിപുലതരഭുജാ-
വിക്രമാൽ ചക്രവർത്തി
സ്ഥാനത്തേസ്സിദ്ധമാക്കിദ്ധരയുടെ ഭരണം
ചെയ്തു വാഴുന്ന പോതിൽ
ആരാണീപ്പുണ്യഭൂമീതലമൊരുവനെതിർ-
ത്താക്രമിക്കുന്നു; കാലാ-
ഗാരം കാരാഗൃഹം രണ്ടിവയിലൊരിടമാ-
ണായവൻ തന്റെ വാസം.

70

ഇത്ഥം വചിച്ചു നരപാലകമൌലിരത്നം-
മത്യുഗ്രഭാവമൊടുതൻ പടയന്നുകൂട്ടി
പ്രത്യക്ഷനാകിയ ഷഡാനനനെന്നപോലെ
യുദ്ധത്തിനുത്സുകതയോടുമിറങ്ങിവേഗം

71

വീഴ്ത്തിൽ ചിലർ തോട്ടിയും വടികളും-
കുന്തങ്ങളും പേറിയും
വാളും ചമ്മവുമേന്തിയും, കണകളും-
വില്ലും ധരിച്ചന്യരും
മേനാവിൽകയറിപ്പെരുംപടയണി-
ക്കെന്നോണമുത്സാഹമായ്
മേനോന്മാരുമിറങ്ങിയാനൃപനൊടൊ
ത്തായോധനത്തിന്നുടൻ.

ഗദ്യം 9

അ സൈന്യനിരകൾ രണ്ടും തമ്മിൽ കൂട്ടിമുട്ടി. പാശ്ചാത്യരീതിയിൽ യുദ്ധമുറകളും ചട്ടങ്ങളും അഭ്യസിച്ചു പീരങ്കി മുതലായ ഉപകരണങ്ങളോടുകൂടി എതിർത്ത ഹൈദരാലിയുടെ സേനാപംക്തിയും, കളരിയിൽ കച്ചകെട്ടി വാളും പരിചയുംകൊണ്ടു പയററാനിറങ്ങിയ നായർപ്പടയും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിൻെറ ഭയങ്കരത്വം എങ്ങനെ വർണ്ണിക്കും. ദക്ഷിണഭാരതത്തിലെ കുന്നുകൾ കുളങ്ങളാക്കിയും കുളങ്ങളേ കടലുകളാക്കിയും വിഹരിച്ചു തുംഗഭദ്രമുതൽ കാവേരിവരെയുള്ള സകല രാജാക്കന്മാരേയും പൊരുതുജയിച്ച തുരുഷ്കൻ പട, മുന്നോട്ടെടുത്ത കാലു പിൻവലിക്കാത്ത നായന്മാരോടെതിർത്തപ്പോൾ ഒട്ടു വിഷമിച്ചുപോയി. യുദ്ധം ഘോരമായി.

കൊലയാനത്തലവന്മാരുടെ ദേഹങ്ങൾ കരിംപാറകൾ പോലെ അങ്ങുമിങ്ങും ധാരാളമായി കണ്ടുതുടങ്ങി; മുസലം ഈട്ടി ചക്രം ഖഡ്ഗം മുതലായ ആയുധങ്ങൾ പലതരത്തിലുള്ള ജലജീവികൾ പോലെ പോക്കളത്തിൽ ചിന്നിചിതറിക്കിടക്കുന്നു; മരിച്ചു വീഴുന്ന വീരന്മാരുടെ ചോര കുടിക്കുന്നതിനും മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനും ആയി മുകളിൽ വന്നു പറന്നുതുടങ്ങിയ ഗൃധ്രവീരന്മാർ പായ നിവത്തിയ പത്തേമാരികൾ പോലെ കാണപ്പെട്ടു. ആ പടക്കളം ആകപ്പാടെ ഒരു വലിയ കടൽ പോലെ തിളങ്ങി.

ഹൈദർ നായിക്കരുടെ പടയിൽനിന്നു പീരങ്കികൾ ഇടവിടാതെ ഘോരനാദത്തോടെ വെടിയുണ്ട ചിതറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽ നിന്നുണ്ടായ പുകയേ, വൈരിസേനയേ ഒന്നോടെ ഗ്രസിക്കുവാനായി കൃതാന്തഭഗവാൻ തുറന്ന വക്ത്രത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടുന്ന വിഷവായുവെന്നോ, കേരളലക്ഷ്മിയേ വലയം ചെയ്യാനാരംഭിക്കുന്ന കാളസർപ്പത്തിൻെറ ഘോരജിഹ്വയെന്നോ ഉൽപ്രേക്ഷിക്കാം. അതിൻെറ പരപ്പിൽ ആ പടക്കളം മുഴുവൻ അന്ധകാരനിമഗ്നമായി വെടിയുടെ ശക്തിയാൽ വൈരിസേനയുടെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നതിനു പോലും സാധിക്കാതെയും വ്യാപിച്ചതായ അന്ധകാരംകൊണ്ടു മിത്രാമിത്രഭേദം മനസ്സിലാക്കാതേയും, അതിശൂരന്മാരെങ്കിലും ആ നായന്മാർ വിഫലശസ്ത്രന്മാരായിത്തീൎന്നു. അവരുടെ മൃതശരീരങ്ങൾകൊണ്ടു ആ പോക്കളം നിറഞ്ഞു.

സ്വരാജ്യരക്ഷയ്ക്കായി ബദ്ധകങ്കണന്മാരായ ആ വീരന്മാർ, പിൻവലിക്കാതേയും, എന്നാൽ വൈരികളോടു നേരിടുന്നതിന്ന ശക്തരാകാതേയും അടങ്കലമായി മരിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോൾ, ശാസ്ത്രവിജ്ഞന്മാരായ കോലനൃപമന്ത്രിമാക്കു, ഹൈദർ മായാവിയെന്നും അയാൾ മോഹനാസ്ത്രത്താൽ ഇന്ദ്രജിത്തു വാനരരേ എന്നപോലെ നായർ പടയേ മോഹിപ്പിക്കയോ, ആഗ്നേയാസ്ത്രത്താൽ ദഹിപ്പിക്കയോ ആണു ചെയ്യുതെന്നും ദൃഢവിശ്വാസമായി.

ശവങ്ങൾകൊണ്ടു ആ പടക്കളം പരിപൂർണ്ണമായി. ചിലർ തലയോടു പൊട്ടിയും, ചിലർ കൈകാലുകൾ ഇല്ലാതേയും ചിലർ ദേഹം നിറച്ചു ചോരയണിഞ്ഞും ചിലർ കുടൽമാല പുറത്തു ചാടിയും, ചിലർ മലമൂത്രാദികൾ വിസർജ്ജനം ചെയ്തും കിടന്നിരുന്ന ആ യുദ്ധക്ഷേത്രത്തിന്റെ ബീഭത്സത അവർണ്ണനീയം തന്നെ ആയിരുന്നു.

വിരോധിസൈന്യം പോർക്കളത്തിൽ പതറിക്കിടക്കുന്നതുകണ്ടു, വിജയം ലബ്ധമായി എന്നു മനസ്സിലാക്കിയ ഹൈദർനായിക്കൻ തന്റെ ശ്വേതാശ്വത്തിന്മേൽ മുമ്പോട്ടു വന്നു സ്വസൈന്യത്തോടു് ഇപ്രകാരമോതി.

72

"ഒടുങ്ങിയിപ്പോരിലരാതിസഞ്ചയം
വഴങ്ങിയിസ്ലാമിനഹന്ത! കേരളം
വണങ്ങിടുന്നു വിളവായൊരള്ളതൻ
പദങ്ങൾ മേന്മേലുമഹോത്തുണയ്ക്കുവാൻ

73

ചത്തുവീണഗജരാജരും, പദ-
മൊടിഞ്ഞുവീണ തുരഗങ്ങളും
കൃത്തമാകിയകഴുത്തു കൈകളിവ-
കൊണ്ടു മൂടിയൊരിടങ്ങളും
ഹസ്തമുക്തപരിഘാദിശസ്ത്രഗണ
മിത്രമായ് നിണമൊലിച്ചിതാ
വിസ്തൃതം സമരഭൂമിയുണ്ടു പറ-
യുന്നിതെൻെറ ജയവാർത്തയേ.

74

ധീരപ്രാഭവമോടെതിർത്തൊരു പെരും
സേനാബലം മിക്കതും
വീരസ്വർഗ്ഗമണഞ്ഞുവെങ്കിലുമഹോ
വെന്നീലനാം പൂർണ്ണമായ്
വൈരിക്ഷ്മാപതി പോർക്കളത്തിനെവെടി-
ഞ്ഞാണതപ്പും നാണവും
ദൂരെത്തള്ളിയൊളിച്ചു, ജീവനിലെഴ-
ന്നത്യാഗ്രഹം മൂലമായ്

75

അരാതിനേതാവുടലോടിരിക്കവേ
വരാ, ജയത്തിൻ പരിപൂർത്തിയേതുമേ
നരാധിപൻ പോയ വഴിക്കെതിർക്കുവാൻ
നിരാമയം നാം തുടരേണമിപ്പൊഴേ

76

പോകട്ടേ പട്ടുവാമൊരുത്തനവനെ-
ത്തേടിപ്പിടിച്ചീടുവാൻ
പാകത്തിൽക്കുതിരത്തുരപ്പുകളെഴും-
സേനാവിഭാഗത്തോടേ
ആരോ ചെയ്യുതു വീരരിന്നിതുജവാൽ
നൽകുന്നതുണ്ടായവ-
ന്നോരോ കയ്യിലുമഗ്ര്യരത്നഖചിതം
വീരാർഹമാം കങ്കണം.

77

സാരമിന്നിതിലുമേറിയുള്ളതാം
കാര്യമുണ്ടിതരമോതിടുന്നു ഞാൻ
ഭൂരിധാന്യധനസമ്പദാഢ്യമാം
രാജധാനിയുമടക്കണം ജവാൽ”

ഗദ്യം ൧൦

സാരഗർഭമായ ഈ വചനം ശ്രവിച്ചപ്പോൾ ചിലർ, രാജധാനിയേ പിടിച്ചടക്കയാണെങ്കിൽ കൊള്ളചെയ്യെടുക്കാവുന്ന ധനസഞ്ചയത്തേ കൊതിച്ചും, ചിലർ, ഇത്ര വലിയ ഒരു കാൎയ്യം ചെയ്തു ഫലിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന രാജപ്രീതിയെ ആഗ്രഹിച്ചും, ചിലർ തങ്ങളുടെ സാമൎത്ഥ്യം കാണിക്കുന്നതിനുള്ള അവസരം ലബ്ധമായി എന്നു സന്തോഷിച്ചും ഈ ഉദ്യമത്തിനു സന്നദ്ധരായി മുന്നോട്ടു വന്നു. അവരിൽ ഓരോരുത്തരേയും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയ ശേഷം പ്രഗത്ഭധീമാനായ ഹൈദർനായിക്കൻ, കമ്മറുദീൻ എന്ന നാമത്താൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന തന്റെ സേനാനിപ്രവരനെ, ഈ കൃത്യനിൎവഹണത്തിനായി തിരിഞ്ഞെടുത്തശേഷം, സ്വല്പമായ ഒരു സേനയോടുകൂടി ഉടൻ തന്നെ ചിറക്കലേക്കു പോയി നഗരത്തെ അടക്കി ഭണ്ഡാരം കയ്ക്കലാക്കുന്നതിന് ആജ്ഞകൊടുത്തു.

ഒന്നാംഭാഗം സമാപ്തം.

രണ്ടാംഭാഗം

78

നൃപാജ്ഞയേത്തൻ ശിരസാ വഹിച്ചുടൻ
പ്രതാപമേറുന്നൊരു സൈനികാഗ്രണി
തിരിച്ചുവേഗം, ബലമായടക്കുവാൻ
മികച്ച കോലേശ്വരരാജധാനിയേ.

ഗദ്യം

കുമ്മരുദീൻെറ പടയേററംകൊണ്ടു ആ നാട്ടുംപുറത്തുണ്ടായ കോലാഹലം വർണ്ണിക്കത്തക്കതല്ല. സ്വഗൃഹങ്ങളേയും ബന്ധുജനങ്ങളേയും ഉപേക്ഷിച്ചു ബ്രാഹ്മണനെന്നും പുലയനെന്നും നായരെന്നും നായാടിയെന്നുമുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ എല്ലാം മറന്നു ജനങ്ങൾ നാലുപാടും ഓടി. ചിലർ കാട്ടുകളിൽ കയറി ഒളിച്ചു. ചിലർ വീട്ടുകളിൽ അടച്ചുപൂട്ടി നിധിയുംകാത്തു കിടന്നു; ആബാലവൃദ്ധം എന്താണു ഗതിയെന്നറിയാതെ തങ്ങളുടെ ദുർവ്വിധിയേ ശപിച്ചും വിലപിച്ചും ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢരായി അലഞ്ഞുനടന്നു. ഭയവിഹ്വലകളായ സ്ത്രീകളുടെയും അനാഥരായിത്തീർന്ന കുട്ടികളുടെയും മുറവിളികൊണ്ടു ദിഗന്തരം മാറൊലിക്കൊണ്ടു. ആകസ്മികമായുണ്ടായ ഈ അത്യാപത്തിനാൽ, നാടാസകലം അവ്യാകുലബാധിച്ചതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. കാണുന്നതു കവനൊ-

ടുത്തും, ഗൃഹങ്ങളും ക്ഷേത്രങ്ങളും തീവെച്ചും സ്ത്രീകളേയും കുട്ടികളേയും അടിമകളാക്കിയും, എതിക്കുന്നവരെ കൊന്നമുടിച്ചും വേനൽകൊണ്ടു വരണ്ടുകിടക്കുന്ന കാട്ടിൽ കൊളുത്തിയ തീപോലെ ആ മ്ലേച്ഛസൈന്യം സകലവും നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു യാത്രതുടങ്ങി.

79

വീടും കൂട്ടും വെടിഞ്ഞോടിട്ടുമൊരു ജനത-
യ്ക്കുത്തമാശ്വാസമേകാ
തുദ്ധാരാടേന മുഷ്കൻ യവനഭടവിനേ-
താവസന്ദിശ്ധവീര്യൻ
നാടാകെക്കൈകേരേറിക്കൊട്ടുതരഘല
കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്തോടലേററി
ച്ചാടോപത്തോടുകോലാവനിരമണതല-
സ്ഥാനമന്നാളണഞ്ഞു.

80

അപ്പോൾ കാണായിവന്നൂ നിരവധിമണിഗേ-
ഹങ്ങൾ, വാനോർപുരശ്രീ
കപ്പം നൽകുന്ന മട്ടിൽപ്പലതരനവവൈ-
ചിത്ര്യശോഭാവഹങ്ങൾ

ശില്പം ചേരുന്ന പൂവാടികൾ വിഭവമെഴ-
ന്നാപണശ്രേണി,യേവം
ചൊല്ലൊണ്ണം കോലഭൂമീശ്വരകുലപുരിതൻ
മേന്മയാശ്ചര്യപൂർണ്ണം

81

നാലാമ്നായങ്ങളോതും ക്ഷിതിസുരനികരം
തിങ്ങിടും ക്ഷേത്രജാലം
ചേലൊന്നീടുന്ന സാറട്ടുകൾ നിറയുമൊര
ത്യുജ്ജ്വലം രാജവീഥി
വേലാതീതാഭ പൂണ്ടുള്ളരമനകൾ പരി-
ഷ്കാരലക്ഷ്മീവിലാസം
പോലാളും മണ്ഡപശ്രേണിയുമരികിലവ-
ക്കന്നുകാണായിവന്നു.

ഗദ്യം

കോലാധിപപുരിതന്നുടെ പുതുമക
ളാലോചിച്ചാൽ ചൊല്ലാവല്ല.
പത്തനമായതിലിരവും പകലും
വ്യത്യാസം കലരാതലർ മാനിനി
മെത്തും രസമൊടു മഞ്ജീരധ്വനി
തത്തും മാതിരി നൃത്തം ചെയ്വൂ.

നന്നായ് പൊങ്ങി വിളങ്ങീടുന്നൊരു
പൊന്നിൻ കൊടിമര മൂൎദ്ധ്നിലസിക്കും
പട്ടുപതാകകൾ കാററിലുലഞ്ഞി-
പ്പട്ടണഭംഗികളുൽഘോഷിപ്പൂ
മുത്തുക്കുടകൾ പിടിച്ചതിഭംഗ്യാ
വാദ്യവിശേഷം വളരെ നടത്തി
വാരണവരമുകളേറി വരുന്നോ-
രെഴുന്നെള്ളത്തുകളുണ്ടൊരുഭാഗേ-
കനകവിതാനം ചേരും മുററ-
ത്തണിനിരന്നില്ലൊരു ചേവുകജാലം
ഓരോന്നോതിവസിച്ചീടും പ്രട്ട
വീരന്മാരുടെ വീടൊരുഭാഗേ-
മധുരാധരിമാർ കാന്തന്മാരൊട്ടു
മദിരാസ്വാദന രസഭരസുഭഗം
മതിയിൽ വളന്ന മദേന രതോത്സവ
കലവികളമ്പൊട്ടു ചെയ്തു ദിശിദിശി
വീണാവേണുമനോഹരനാദം
ചേണാൎന്നുള്ള മൃദംഗനിനാദം
ശോണാധരിമാർ നൎത്തനമൊരുദിശി
കാണാം കുഹചന നാടകഘോഷം

ഇങ്ങനെ മേന്മകലന്നൊരു പുരവര
മെങ്ങും നഹിനഹി ഭുവലയത്തിൽ.

82

ചണ്ഡാത്മാവാത്തുരുഷ്ക്കൻ പ്രഭു യമഭടരിൽ-
ബ്ഭീതി ചേക്കുന്ന സേനാ
സന്നാഹത്തോടണഞ്ഞാപ്പുരിയെനിശി
നിരായാസമായ് കീഴടക്കെ
ഇന്നോതാൻ വയ്യ കോലാഹലമവിടെയുദി-
ച്ചുള്ളതൊന്നും കയക്കും
ചെന്നായ്ക്കൂട്ടം പശുക്കൂടതിലധികരുഷാ
കേറിനാലെന്നപോലെ

83

പേടിച്ചു കുട്ടികളെയിട്ടു മഹാജനങ്ങ
ളോടിത്തുടങ്ങി നിജജീവനിലാശമൂലം
കൂടിജ്വലിച്ചുയരുമഗ്നി ഭയന്നു ചുററു
പാട്ടും പരക്കമൊരു പക്ഷിഗണങ്ങൾ പോലെ

84

പെറാന്നുതന്നെ, നിജശയ്യയിൽ നിന്നൊരുത്തി
കററക്കിടാവിനെ വെടിഞ്ഞതിഭീതിമൂലം
ചുററും ജനങ്ങളുടെ സംഭ്രമമോത്തിടാതെ
മുററം വെറുംതെരുവിലോടിയിതങ്ങുമിങ്ങും

85

ശയ്യാതലത്തിലൊരുകാമിനിമൌലി, കയ്യും
മെയ്യുംമറന്നനുകനെപ്പുണരുന്നനേരം
പൊയ്യല്ലജീവനിലെഴുംകൊതിയാലെ മാര-
നെയ്യുന്നൊരമ്പുകൾമറന്നുകിതച്ചുമണ്ടി.

86

ശീട്ടുംകളിച്ചു നിജസേവകരൊത്തു നല്ല
പാട്ടുംനടത്തിഞെളിയുന്നമഹാപ്രഭുക്കൾ
ആഢ്യത്വവും മഹിമയും നിരുപിച്ചിടാതെ
ഓട്ടം തുടങ്ങിയിതു നാലുവഴിക്കുമപ്പോൾ.

87

നൽപൈംപാൽതോററ വെൺചന്ദ്രികയില്ലു-
ടൊത്തു പൂവാടിതന്നിൽ [നുകരോ-
പൊൽപൂബാണാച്ഛനം ചൊല്ലൊരുലലനകൾ-
ഗീതഭംഗീ മനോജ്ഞം [തൻ
അച്ചേലേവംപുരംതാൻ യവനനണയവേ
മുറവുമാബാലവൃദ്ധം
സംഭ്രാന്ത്യാമാറലയ്ക്കും വികൃതകടുനിനാ-
ദങ്ങൾ തൻ രംഗമായി.

൪൪

പുരബലനിധിയാത്തുരുഷ്കവര്യൻ
പുരമതുകീഴിലടക്കി നിഷ്പ്രയാസം
അരമനയിൽവസിച്ചു കോലഭൂമീ
ശ്വരവിഭവങ്ങൾ ഭുജിച്ചിതൊട്ടുകാലം.

ഗദ്യം

ആയിടയ്ക്കു ഒരു ദിവസം കമ്മറുദീൻ ഒന്നുരണ്ടുസേവകന്മാരോടുകൂടി സന്ധ്യാകാലത്തു പ്രച്ഛന്നവേഷനായി നഗരസഞ്ചാരംചെയ്യവേ, അരമനയ്ക്കടുത്തുള്ള ഭഗവതീക്ഷേത്രത്തിൽ ആരാധന നടക്കുന്നതു കണ്ടു, അവിശ്വാസികളായ കാഫിറന്മാരുടെ മൂഢവിശ്വാസങ്ങളേ തടയേണ്ടതു തന്റെ കടമയാണെന്നു വിചാരിച്ചു അകത്തേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടെ കണ്ട കാഴ്ച അയാളുടെ കരളിനെ കവന്നു. അതിലാവണ്യവതിയായ ഒരു സ്ത്രീരത്നം ഭക്തിപൂർവ്വം ദേവിയെ ആരാധിച്ചു കൂപ്പുകയ്യോടുകൂടി നടയ്ക്കു മുൻപിൽ കുറച്ചുകുന്നു നിൽക്കുന്നു. നിർമ്മരിയാദപ്പെരുമാളായ കമ്മറുദീനും ആ കാഴ്ച്ച കണ്ടു എന്തെന്നില്ലാത്ത ഭക്ത്യാദരങ്ങൾ മനസ്സിലുദിക്കാതിരുന്നില്ല. വിഗ്രഹാരാധന മഹാപാപങ്ങളിൽ ഒന്നായി ഗണിച്ചിരുന്ന ആ മുഹമ്മദീയൻ തന്റെ ഉള്ളിൽ അറിയാതെ ജനിച്ച സാത്വികവികാരങ്ങളെ അമർഷത്തോടെ തട്ടിനീക്കിയിട്ടു, ദേവീപദധ്യാനത്തിൽ ഏകാഗ്രചിത്തയായി നിന്ന ആ യുവതിയേ ഒന്നുകൂടെ കണ്ണുകൊണ്ടു നുകന്നു.

SRI KRISHNAVILASAM READING ROOM MALAYINKEEL

89

പരമേശ്വരിയെബ്ഭജിച്ചു നില്ക്കും
തരുണീമൗലിയെയബ്ഭടാഗ്രഗണ്യൻ
ഒരുനോക്കിലഹോ തെളിഞ്ഞുകണ്ടാൻ
ഇരുളിൽ ചിന്നിയ മിന്നലെന്നപോലെ

90

ഭജനോചിതമായ ശുഭ്രവസ്ത്രം
കുളുർമെയ്ഭൂഷകളെന്നിയേ മനോജ്ഞം
മുഖതാരിലനന്തഭക്തി തന്വീ
മണിശോഭിച്ചിതു ശാന്തി വൈഭവത്താൽ

91

വരവർണ്ണിനി തന്റെ നേത്രയുഗ്മം
ചെറുപൂമൊട്ടുകൾ പോലടഞ്ഞിരുന്നു
മുകുളീകൃതമായ പങ്കജംപോൽ
കരതാർകൂപ്പിയിരുന്നു ഭക്തിപൂർവ്വം.

92

പരമഭക്തിയൊടീനിലകൊള്ളുമാ
ത്തരുണിയെബ്ബത കണ്ടൊരു മാത്രയിൽ
കരളിലാ യവനപ്രഭുവേററിതേ
സ്മരശരങ്ങളൊരായിരമായിരം.

93

ക്രൂദ്ധമൂത്ത കുസുമാസ്ത്രജാലമേ-
ററാത്തനായ് മതിമറന്നു നിന്നവൻ
പാർത്തുകണ്ടവളെയൊന്നുകൂടി മെയ്
വേർത്തുപിന്നെ നിരൂപിച്ചിതീവിധം.

94

"അങ്കമററശരദിന്ദുബിംബമോ?
തങ്കവല്ലരി തഴച്ച വാഴ്ചയോ?
ശങ്കയേവമുളവാക്കിടുന്നൊരീ
മങ്കയാരിവരം മനോജ്ഞഗാത്രിയാം?

95

കൊങ്കതന്നൊളിയുമമ്പിളാമുഖ
ത്തിങ്കളിൽ തെളിയുമുററകാന്തിയും
തങ്കമൊത്തനിറവും മനസ്സിലാ
തങ്കമേററമുളവാക്കിടുന്നുമേ

96

ആരവാർമുലകളെത്രകോമളം
ചോരിവായ്മലരിതെത്രസുന്ദരം
വാരിജാക്ഷിയുടെ ബാഹുവല്ലിയോ
മാരപാശമതിനെന്തുസംശയം.

97

ജ്യോത്സ്നാവർഷിസ്സുധാംശു വഞ്ചകനഹോ
ദൂരസ്ഥനെന്നാകിലും
മെയ്യില്ലാത്തവനെങ്കിലും മദനനോ,
തീക്ഷ്ണാംശുവേക്കാൾഖരൻ
ഈത്തന്വീമണിദേവപൂജിയിലിരുന്നാലും
മയക്കുന്നിതേ
സൌഭാഗ്യത്തികവാലെ നാഗരികനാ-
മെൻചിത്തവും സത്യമായ്.

ആ കന്യകയാരെന്നും അവളുടെ സ്ഥിതിഗതികൾ എന്തെന്നും അന്വേഷിക്കുന്നതിനു ചാരന്മാരേ ആജ്ഞാപിച്ചു ശേഷം അയാൾ അരമനയിലേക്കുമടങ്ങി. പിറേറദിവസം സംഗതികളുടെ പൂർണ്ണമായ സ്വരൂപം മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം കമ്മറുദീൻ കോലരാജാവിന്റെ മന്ത്രിയെ ആളയച്ചുവരുത്തി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

98

"വൃദ്ധാമാത്യ! സുകേരളാംഗനകൾ തൻ-
സൌന്ദര്യസമ്പത്തിതൻ
സദ്ധാമത്തിനെ യന്നൃപേന്ദ്രസുതയെ-
ക്കണ്ടേനിവൻചാരവേ

അദ്ധാത്രീശസുതയ്ക്കുസവ്വസുഖസൌ-
ഭാഗ്യങ്ങളോലുന്നോരെൻ
ശുദ്ധാന്തത്തെയലംകരിക്കുവതിനു-
ണ്ടുൽക്കൃഷ്ടഭാഗ്യോദയം.

99

ശുഭഗണങ്ങളെഴുന്ന ഭവാനഹോ
പ്രബലദണ്ഡതചേൎന്ന ഭരിക്കവേ
അപനയത്തൊടുമായവളെൻമന-
സ്സപഹരിപ്പതയുക്തമസംശയം!

100

അതിനാൽ സചിവേന്ദ്രതെല്ലുപോലും
ചതിയില്ലാതെ, നൃപേന്ദ്രകന്യതന്നെ
അവിളംബമയയ്ക്കുമെച്ചമാമെ-
ന്നവരോധത്തെയലംകരിക്കുവാനായ്.

101

ഇതിനൊരുപിഴവന്നുവെങ്കിലുണ്ടാം
പ്രതിഫലമിന്നു പറഞ്ഞിടേണ്ടതില്ല
പുരമിതറിക കൊള്ളിവെയ്ക്കുവാനും
ചെറുതുമഹോ! മടിയില്ല തീച്ചതന്നെ.

കണ്ണാരുന്തുദമായ ഈ വാക്കു കേട്ടു മന്ത്രിശ്രേഷ്ഠൻ നിശ്ചേഷ്ടനായി, നിർജ്ജീവമായ, സാലഭഞ്ജികപോലെ നിന്നുപോയി. കമ്മുറുദീൻെറ "തിരുവായ്ക്കു" എതിർവായില്ലെന്നും, അയാളുടെയാജ്ഞകൾ സുഗ്രീവാജ്ഞകൾ പോലെ അലംഘ്യങ്ങളെന്നും, എന്തെങ്കിലും തടസ്സമുണ്ടായാൽ ആ രാജധാനിതന്നെ ഒന്നോടെ നശിപ്പിക്കുന്നതിനുപോലും അയാൾ മടിക്കയില്ലെന്നും കടുകിൻമണിയോളമെങ്കിലും ദയവു ആ ക്രൂരഹൃദയത്തിൽ ഒളിച്ചുകിടപ്പില്ലെന്നും ധരിച്ചിരുന്ന വൃദ്ധമന്ത്രി തനിക്കു വന്നുചേന്ന അത്യാഹിതത്തെപ്പററി വിചാരിച്ചു കുഴങ്ങി. ആ രാജകന്യകയോ, തൻെറ സ്വന്തം പുത്രിയെക്കാൾ വാത്സല്യാതിരേകത്തോടുകൂടി ബാല്യത്തിലേ തന്നാൽ വളത്തപ്പെട്ടവൾ; തൻെറ സ്വാമിയുടെ മകൾ; ദയാദൻെറ വധു; എല്ലാംകൊണ്ടും തന്നാൽ രക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടവൾ. അവളെ ഇപ്പോൾ ത്യജിച്ചാൽ നാട്ടിനും രാജാവിനും തനിക്കുമുണ്ടാകുന്ന മാനക്ഷയം വിചാരിച്ചും, എന്തെങ്കിലും ഉപായംകൊണ്ടു കമ്മുറുദീൻെറ ആഗ്രഹം വിഫലമാക്കിയാൽ സംഭവിക്കാവുന്ന ഘോരാപത്തുകളെ ഓത്തും അപ്പോൾ ഇങ്ങനെ ഒരു ധമ്മസങ്കടത്തിൽ തന്നെ ചാടിച്ച വിധിയേ ശപിക്കയല്ലാതെ ഒരു നിവൃത്തി അയാൾ കണ്ടില്ല. ഏതായാലും ഈ സംഗതി മററുചെവികേൾക്കാതേയും മററാരോടും ആലോചിക്കാതേയും നേരിട്ടു കുമാരിയോടുതന്നെ പറകയാണുത്തമമെന്നു തീച്ച്യാക്കി,

സകലവും പരദേവതയിൽ സമപ്പിച്ചു അയാറം ആ നൃപാല പുത്രിയുടെ ഗൃഹത്തിലെത്തി, അവളോട്ട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

102

ബാലേ, സച്ചരിതേ, ശുഭാംഗി പുരുവാ-
ത്സല്യത്തൊടെൻ പുത്രിയേ
പ്പോലേ നിന്നെയുമോത്തു ഞാനിതുവരെ-
യ്ക്കെന്താവതിപ്പോറം ശുഭേ!
താലോലിച്ചുവളൎത്തുത്തൊരുകരം
കൊണ്ടിന്നു ദുൎമ്മൃത്യതൻ
മാലാധാരണവൃത്തിയും പരമനു-
ഷ്ഠിക്കേണ്ടതായ് വന്നുഞാൻ!

103

നിർലജ്ജമിന്നു തവമുൻപിലണഞ്ഞുനില്പോൻ
കല്യാണി, താതസമനാകിയ മന്ത്രിയല്ല
എല്ലാഗ്ഗുണങ്ങളുമകന്ന ഹതാഭിമാനൻ,
ചൊല്ലാം തുരുഷ്കപതി തൻെറ നികൃഷ്ടദൂതൻ.

104

പ്രേതാധിപപ്രതിമനാമവനെൻ മുഖേന
ശാതോദരീകുലമണേ പറയുന്നിതിപ്പോറം
ജാതാദരാൽ ഭവതിയാക്കടിലാശയൻെറ
പൂതാന്തമിന്നുസതി, പൂകണമെന്നതായി!

105

നിഷ്ഠുരാജ്ഞയിതു കേട്ടിടായ്കിലോ
വിഷ്ടപേശതനയേ! സുമംഗലേ!
ദുഷ്ടജോനകനവൻ വിസംശയം
ചുട്ടെരിച്ചിടുമിതീ മഹാപുരം.

106

ആവുന്ന ധൈര്യമൊടു മന്ത്രിവരൻകഠോര-
മീവാർത്ത ഗദ്ഗദവചസ്സൊടു ചൊന്നശേഷം
വാവിട്ടുഹന്തവിലപിച്ചു വിമൂഢചിത്ത-
ഭാവത്തൊടും ബത നിലത്തു പതിച്ചുപോയി.

107

പൊന്തിവന്നൊരു വികാരവഹ്നിയിൽ
വെന്തു നീറിയ മനസ്സൊടാസതി
മന്ത്രിവര്യനരചെയ്ത വാചകം
ഹന്തകേട്ടു വിലപിച്ചു നിർഭരം.

108

"ഭഗവതി ജഗദംബികേ, മുടങ്ങാ
തിവളം ഭവദംഘ്രിസരോരുഹം ഭജിച്ചു,
അതിനുടെ ഫലമീവിധത്തിലായോ
ശരണമെനിയ്ക്കിനിയെന്തു ഭൂതലത്തിൽ.

109

വ്രതമനവധിനോററു ഭക്തിപൂർവം
പതിയുടെ തൃക്കഴൽതന്നെസേവചെയ്തു
അഘമഖിലമകററുവാനുമേ, നിൻ
പരിചരണങ്ങൾ നടത്തിയാവതോളം.

110

പിഴയൊരു വഴിചെയ്തതോർമ്മയില്ല
നിയമവിരുദ്ധമതാചരിച്ചതില്ല
ശിവയുവതി! യനന്യരക്ഷയാമീ
യബലയെ ഇങ്ങിനെ നീ ത്യജിച്ചിടാമോ?

111

ഗൃഹിണികളുടെ മുഖ്യരക്ഷയല്ലോ
പരമശിവേ, തവപാദപങ്കജങ്ങൾ
അവയെ ഹൃദിവഹിച്ചുവാണിടുംഞാൻ
ജനനിനിനക്കനുപേക്ഷണീയതന്നെ.

112

പിറവിമുതൽവളത്തിയിത്രനാളും
ചെറുതസുഖം മമ കൈവരാതെനോക്കി
പ്രിയമിയലിനമൽപിതാവിനും ഞാൻ
അവമതിയായയഥതീന്നു മന്ദഭാഗ്യ

KRISHNAVILASAM READING ROOM

113

പ്രണയസുധപൊഴിച്ചദിവ്യമാകും
ലഹരിയിലെൻമനമാരുമുക്കിവാണു?
സകലശുഭഗണങ്ങൾചോന്നൊരോമൽ
പ്രിയതമനും ബത! മാം ത്യജിച്ചുവല്ലോ!

114

നിരുപമ മനുരാഗദീപ്തമാമെൻ
ദിവസഗണങ്ങളിതസ്തമിച്ചുകഷ്ടം
കണവനടലൊടിന്നിരുന്നിടില്ലീ
വധുവിതുപോലെവിഷാദസീമയേൽക്കേ.

115

ഉയിരിലുമധികംപ്രിയംകലന്നോ
രവനുടെദുഃസ്ഥിതിയോർത്തിടുമ്പൊഴത്രേ
കരൾമമപതറുന്നഹന്തദൈവം
കരുണവെടിഞ്ഞുചതിച്ച തക്കമില്ല.

116

അഥവാ വിലപിപ്പതെന്തിനിന്നെൻ,
വിധിതാനീദുരിതങ്ങൾ ദുസ്സഹങ്ങൾ
അബലാസ്ഥിതിപോയിടട്ടെ,യെന്തോ
ന്നിവിടെച്ചെയ്യതിനെന്നു തീച്ചയാക്കാം.

117

അവിതക്കിതമെന്റെ ചിത്തനാഥൻ
പടയിൽത്തന്നെ ദിവംഗമിച്ചിരിക്കും
അറിവുണ്ടിതുതൽപ്രതാപധൈര്യ
ത്തികവെന്നുള്ളതു സവ്മിജ്ജഗത്തിൽ

118

രണഭൂമിയിൽനിന്നുതോററുപോന്നീ
ടുകയില്ലെൻ കണവൻസുധീരചിത്തൻ
പുരുവീര്യമെഴുന്നരക്തമല്ലോ
സിരകൾക്കുള്ളൊഴുകുന്നു വീതശങ്കം

119

സുരനാട്ടിലണഞ്ഞുഹന്ത, സവോ
ത്തരഭോഗങ്ങൾ ഭുജിച്ചിടുന്നു കാന്തൻ
ഗതഭാഗ്യ, വസിച്ചിടുന്നു ഞാൻ ഭൂ-
വിതിനോർദ്ദുസ്സഹഭാരമായുമിപ്പോൾ

120

ഹൃദയേശ്വരനെപ്പിരിഞ്ഞു വാഴ-
ന്നതു ചാരിത്രഗുണത്തിനൊത്തതല്ല
ഹതജീവനിതും വെടിഞ്ഞു കാന്ത-
ന്നരികിൽ ചേരുകതന്നെയെൻെറ കൃത്യം:

ഗദ്യം

ഇങ്ങനെയെല്ലാം മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു തന്റെ കർത്തവ്യം തീർച്ചയാക്കിയിട്ട്, ആ സാദ്ധ്വി ലജ്ജാഭാരത്താൽ വിനമ്രമുഖനായി തന്റെ മുൻപിൽ നിന്ന മന്ത്രിപ്രവരനോടു സധൈര്യം പറഞ്ഞു.

121

താത പാദ, ജനകന്നു വലംകൈ
രാജ്യഭാരമതിലങ്ങവിശങ്കം
താവകീനമൊഴി കല്പനതാനീ
നാട്ടിലാക്കുമൊരുപോലെ മഹാത്മൻ!

122

സാവധാനമിവൾ തേ വചനത്തിൻ
സാരമുള്ളിൽ നിരൂപിച്ചതിലിപ്പോൾ
ഏതുമില്ലൊരു തടസ്സവുമങ്ങ-
ന്യായമീ മകളൊടോതുവതാണോ

123

സന്മാന്യശീല, പരമീക്ഷിതിതന്റെ രക്ഷ
യ്ക്കെന്മാനമാണു വിലയെങ്കിലതായിടട്ടെ
ജന്മാന്തരാഘഫലമെന്നു നിനച്ചുകൊള്ളാം
തന്മാനസത്തിലിതിനാടലിനെന്തു കാര്യം

124

ത്യാഗത്താലുലകം ജയിപ്പതുനമു-
ക്കേററം വിലപ്പെട്ടതേ
ത്യാഗത്തിന്നുതകുന്നതെന്നവിടറി-
ഞ്ഞീടാത്തതല്ലേതുമേ
ഏതുള്ളൊന്നിതിലും വിലപ്പെട്ടവതായ്
സ്ത്രീകൾക്കു, തൻമൂലമി-
ച്ചാരിത്രാഹൂതിവേണ്ടിവന്നതിവർതൻ-
സൽഭാഗ്യപൂരോദയം.

125

(1) ഏകീശാകനു ചക്രവർത്തിനിയെയാ-
ശ്രീരാമഗുപ്തൻ നൃപൻ
(2) കാണിച്ചൂ യവനേശനെ ദ്ദയിതയേ
രാജ്യാർത്ഥമായ് റാണയും

---

(1) രാമഗുപ്തൻ എന്ന ചക്രവർത്തി ധ്രുവസ്വാമിനി എന്നു പേരായ തന്റെ ധർമ്മദാരങ്ങളെ ശകാധിപതിക്കു നൾകേണ്ടിവന്ന കഥ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണ്.

"ദത്വായുദ്ധാഗതിഃ ശകാധിപതയേദേവിം ധ്രുവസ്വാമിനീം
യസ്മാൽഖണ്ഡിതസാഹസോ വിനിവൃതേ ശ്രീരാമഗുപ്തോനൃപഃ"

എന്നു തുടങ്ങുന്ന ശ്ലോകം ഈ സംഭവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഹർഷചരിതത്തിൽ ബാണൻ ഈ സംഭവത്തെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിനെ ശങ്കരൻ എന്ന വ്യാഖ്യാതാവ് "ചന്ദ്രഗുപ്തേന ധ്രുവദേവീവേഷധാരിണാസ്ത്രീവേഷജനപരിവൃതേന രഹസിവ്യാപാദിത" എന്നു വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു.

(2) പത്മിനി എന്ന റാണിയെ അല്ലാവുദീൻ എന്ന മുഹമ്മദീയസുൽത്താനെ കാണിച്ചു രാജ്യരക്ഷ ചെയ്ത സംഗതി ചരിത്രപ്രസിദ്ധമത്രേ.

നൽകിമ്ലേച്ഛനരാജപുത്രനുവരും
കന്യാജനത്തേ സ്വയം
രാജ്യത്തിൻ പരിരക്ഷണത്തിനു വിധി-
ച്ചീടാത്തതല്ലീ ബലി.

126

ധന്യഞാനിവളൊരുത്തി തൻെറയീ
ശൂന്യദേഹബലിയൊന്നുകൊണ്ടുതാൻ
പുണ്യഭൂമിയിതു രക്ഷയേൽക്കുകിൽ
പിന്നെയെന്തിനുമടിച്ചിടുന്നു ഞാൻ

തൽക്ഷണമുള്ള ധൈര്യത്താൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുവെങ്കിലും, മന്ത്രിവര്യൻ പോയശേഷം, തൻെറ സാഹസത്തെ വിചാരിച്ചു ഖിന്നയായി, ആ നൃപപുത്രി നിലത്തു വീണുരുണ്ടും നെഞ്ചലച്ചും അനുക്ഷണം ആത്മനാശത്തെ ആഗ്രഹിച്ചും, മാനക്കേടിലും നന്നു മരണമെന്നുറച്ചും വിധിനിഷ്ഠുരതയെപ്പററി വിലപിച്ചും ദുരന്തചിന്താക്രാന്തഹൃദന്തയായി, ധൂമത്തിനാൽ മങ്ങിയ അഗ്നിജ്വാലപോലേയും, പ്രചണ്ഡമാരുതനാൽ നിലംപതിപ്പിക്കപ്പെട്ട മൃദുലമാലതീലതപോലേയും, ദുരപവാദത്താൽ കളങ്കിതയായ സൽക്കീർത്തിപോലേയും നിഷ്പ്രഭയായിത്തീൎന്നു. പിന്നീടു എന്തു വന്നാലും സ്വനിശ്ചയത്തേ നടത്തുന്നതിനു തന്നെ അവൾ സധൈര്യം തീർച്ചയാക്കി.

127

നാരിത്തയ്യലിവണ്ണമൻപിനൊട്ട തൻ
ദുർല്ലംഘ്യമാമാജ്ഞയേ
മാനിച്ചെത്തിട്ടുമെന്ന വാർത്ത വിരവിൽ
ശ്രോത്രേന്ദ്രിയം പൂകവേ
ഭൂരിപ്രാഭവമാർന്നജോനകനമ-
ന്ദാനന്ദജൃംഭൻ മഹാ
പാരാവാര തരംഗസന്തതികളിൽ-
ച്ചാടിക്കളിച്ചീടിനാൻ

128

ചേരും പട്ടുടയാട ചാർത്തിയുടലിൽ
പൂശീസുഗന്ധദ്രവം
മൈരേയം ചെറുതാസ്വദിച്ചു മദന-
ക്രീഡാരസോത്തേജകം
സ്വൈരം തൻമുകുരത്തിൽ നോക്കിയഭിന-
ന്ദിച്ചൂ സ്വയം വേഷശൃം-
ഗാരങ്ങൾ, വിടസാർവ്വഭൗമനവനോ
മാരൻെറ പാഴ്പാവയായ്.

129

അന്നേരം മലയാദ്രിപെററൊരു കുളുർ-
ത്തൈത്തെന്നൽ വീശീ, സുഖം
ചിന്നും വെണ്മതിപൂനിലാവു വിതറി-
പ്പൊങ്ങീ നഭോവീഥിയിൽ
കന്ദർപ്പൻ നിശിതാസ്ത്രപാളിചിലയിൽ
ചേർത്തീ ജഗന്മണ്ഡലം
വെന്നമ്പോടുനടന്നു മേന്മകൾ നടി-
ച്ചന്യാദൃശപ്രാഭവാൽ.

130

അഥസമയമതിക്രമിക്കവേയ-
ക്ഷമയൊടു ദീപ്തമനോജദുർവ്വികാരൻ
അവളുടെ വരവും കൊതിച്ചുധൂർത്ത-
പ്രഭുയവനൻ പല ഗോഷ്ടി കാട്ടിവാണു.

131

ഇരിക്കമൊട്ടക്ഷമപൂണ്ടെഴീക്കും
നടക്കുമുൾസ്സ്രാന്തി വെടിഞ്ഞൊരല്പം
ഇടയ്ക്കു കണ്ണാടിയിൽ നോക്കുമേവം
മിടുക്കുവിട്ടാപ്രഭുകാട്ടിജാള്യം.

132

കളർമൂലകം പുണർന്നു ചോരിവായ്-
ത്തേൻ നുകർന്നു
വിവിധലളിതലീലാ ചേഷ്ടയാൽ
മെയ് തളർന്നു
ഇതിനവരതസമ്പത്താണ്ഡവം
ദൃഷ്ടിച്ചിത്തൻ
സുചിരമനുഭവിച്ചാൻ ഭാവനാ-
വൈഭവത്താൽ

133

അഞ്ചല്ലമ്പുകളമ്പതുണ്ട മദന-
ന്നെന്നായ് ശപിച്ചീടിനാൻ
നഞ്ചംതാൻ ചൊരിയുന്നു ശീതകരനെ-
ന്നോർത്താർത്തിപൂണ്ടീടിനാൻ
വഞ്ചിപ്പൂ നിമിഷങ്ങൾ മന്ദഗതിയാ-
ലെന്നാധി കൊണ്ടീടിനാൻ
തേൻചൊല്ലാൾ വരവോർത്തുവാണു വിഷമി-
ച്ചാനേവമട്ടുഭഗൻ

134

വിഷമാസ്ത്രനിങ്ങനെയമന്ദമെയ്തിട്ടും
വിഷലിപ്തമായ ശരപംങ്ക്തിയേററുതാൻ
വിഷമിച്ചു മൂർഖ യവനൻ വലഞ്ഞുതേ
വിഷയോത്സുകക്കു സുഖമെങ്ങു ചേർന്നിടും?

135

അപ്പോൾ തദംഗരുചിയാലവിടം വെളുപ്പി-
ച്ചപ്പൂനിലാവു പൊഴിയുന്ന നവേന്ദുപോലെ
അല്ലേതരാഭരണഭൂഷിതയായവൻെറ
തല്പാന്തികത്തിനെയണഞ്ഞിതു ചഞ്ചലാക്ഷി

136

തരളഷഡ്പദലാളിതകൈശികം
കനകഭൂഷകൾ പൂണ്ട കളേബരം
രുചിരവസ്ത്രവിലാസസ്ഫുരണോജ്ജ്വലം
തരുണിതൻ വരവെത്ര മനോഹരം!

137

പരിമളമിളകുന്ന മുല്ലമാല്യം
തലമുടി കെട്ടിയതിൽസ്സുഖാലണിഞ്ഞും
ഇളകുമളകപങ്ക്തി ചാരുനെററി-
ത്തടമതിനന്നൊരു ഭംഗി ചേർത്തണച്ചും

138

സുഖലളിത വിലാസകാന്തിയോലും
മിഴികളിലഞ്ജനമിട്ടു ശോഭചേർത്തും
മരതകമണിചേർന്ന തോടയാടി-
ക്കവിളിണനീലിമ തെല്ലു പൂണ്ടുകൊണ്ടും

139

ഒളിവിതറിയ യാവകത്തിനാൽ, ചെം-
ചൊടി സവിശേഷമഹോ പരിഷ്കരിച്ചും
മൃദുഹസിതവിലാസഭംഗിയാലേ
സുമഹിതചന്ദ്രിക ചുററുമേ പൊഴിച്ചും

140

നിറകുടമിണയായ കൊങ്കരണ്ടും
കസവണിനേരിയ മുണ്ടുകൊണ്ടു മൂടി,
അടിയിലണിയുമശ്ശ്രഹാരകാന്തി
പ്രചുരിമകൊണ്ടു തിളക്കമേററിവെച്ചും,

141

രസികത വിതറുന്ന ചാരുചേഷ്ടാ
ശതരുചിരം ഗതിയാൽ മനസ്സലിച്ചും
കുസുമവിശിഖ വൈജയന്തിപോലാ
യുവതിയണഞ്ഞു തുരുഷ്കസന്നിധാനം

ഗദ്യം

ഇപ്രകാരം സാരസ്യദേവതപോലെ സകല ശൃംഗാരഭംഗികളുടെ നിധാനംപോലെ കൂലംകഷമായി പ്രവഹിക്കുന്ന വിലാസനിർഝരികപോലെ ദിഗന്തരകാന്തിചിന്തി, പാരിടമാസകലം പാൽക്കുഴമ്പു പൂരട്ടുന്ന ശാരദ ജ്യോത്സ്നിക യോഷാവേഷമെടുത്തതുപോലെ, ആ നൃപകന്യക തന്റെ അരികിലെത്തിയപ്പോരം,

കമറുദീൻ

ക്ഷാമബാധിതനായി വളരെനാരം ഭക്ഷിക്കാതെ കിടന്ന ഒരു ദരിദ്രൻ, ആകസ്മികമായി തന്റെ മുൻപിൽ ഒരു കനകതളികം നിറയെ അതിസ്വാദിഷ്ഠമായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങരം കണ്ടാലെന്നപോലേയും, മരുഭൂമിയിൽ മൃഗതൃഷ്ണികകരം കണ്ടു നിരാശാഭരിതനായി ദാഹിച്ചു വലഞ്ഞ ഒരു പാന്ഥൻ പൊടുന്നനെ, ശീതജലസമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു നീരാഴിയുടെ കരയിലെത്തിയാലെന്നപോലെയും, തന്റെ ഭാഗ്യോദയത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലാത്തപോലെ അല്പനേരം ഇതികർത്തവ്യതാബോധമില്ലാതെ അമ്പരന്നുപോയി. ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു വീണ്ടും സന്തോഷഭാവം കൈവന്നശേഷം, ലളിതമായ ഉപചാരവാക്കുകരംകൊണ്ടു അഭിവാദ്യംചെയ്തു നിരത്തിവെച്ചിരുന്ന ഭക്ഷണപാനീയാദികളിൽ തന്നോടൊന്നിച്ചു പങ്കുകൊള്ളുന്നതിനു കമറുദീൻ അവളേ ക്ഷണിച്ചു. ഈ ക്ഷണനത്തിനു മറുപടികിട്ടായ്കയാൽ അനുനയവാക്കു-

കരംകൊണ്ടു അവളെ അനുകൂലിപ്പിക്കുന്നതിനു അവൻ ശ്രമിച്ചു. എന്നിട്ടും ഫലമില്ലായ്കയാൽ ബലം പ്രയോഗിക്ക-തന്നെ എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി ആ കാമി അവളോടടുത്തു.

142

ഒന്നുംമിണ്ടാതെപൂപ്പുഞ്ചിരിവിതറിവിള-
ങ്ങീടുമാസാദ്ധ്വിതന്നെ
ച്ചെന്നാമോദേനപുൽകുന്നതിനുവിടനവൻ-
ധാർഷ്ട്യമോട്ടുദ്യമിക്കേ
അന്നാരീമൌലിസൂക്ഷിച്ചരയിടയിലൊളി-
ച്ചുന്നുവെച്ചുള്ളഖഡ്ഗം
വന്നാഗത്താൻകണക്കന്നവളുടെകരതാ-
രിങ്കൽ മിന്നിത്തിളങ്ങി.

143

മിന്നൽപോലിളകി,യാത്തകോപനാം
പന്നഗംഫണമുയൎത്തണഞ്ഞപോൽ
തന്വിതൻകുറിയവാളുകണ്ടവൻ
ഛന്നധൈൎയ്യനഥനിന്നുനിശ്ചലം

144

ചീളുംകോപമിയന്നു രാജസുതയാൾ
വീശുന്നകായംകുളം
വാളിൻവായ്ത്തലയാമുഹമ്മദചമൂ-
നാഥന്റെ കണ്ഠത്തെയും

മായംവിട്ടുപരന്നകേരളമഹീ-
ഖണ്ഡത്തിന്നുണ്ടായൊരാ
മാനക്കേടിനെയും ജവാലുടനവ-
ത്തൊന്നോടെയിട്ടു ദൃഢം.

145

പാരിക്കുന്നോരലച്ച്യോടവനിടി-
ത്തീയേററോരാലെന്നപോൽ
പാരിൽപ്പെട്ടളവേ, വരാംഗി, രുധിര-
ച്ചാർചേന്നൊരാവാളിനെ,
ആരാവത്തൊടണഞ്ഞഭൃത്യരതുലാ-
ശ്ചര്യത്തൊട്ടും കാണവേ
സൈ്വരംതന്നുടെമാറിടത്തിൽമടിവി-
ട്ടൊന്നായിറക്കീടിനാൾ.

ഗദ്യം

മരിച്ചുവീണ ആ ചാരിത്രശാലിനിയുടെ മേൽ, ഓടിത്തളൎന്നുവീണ മാൻപേടയുടെ മേൽ ചെന്നായ്ക്കളെന്നപോലെ, പടനായകൻെറ പരിചാരകന്മാർ പായുന്ന കണ്ട സമയം, എവിടേനിന്നോ തദവസരത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായ ഒരു കാഷായവസ്ത്രധാരി, തൻെറ വേഷത്തിനു യോജിക്കാത്തവിധം രൂക്ഷമായ ഒരു സ്വരത്തിൽ, വിധികല്പിതമെന്നപോലെ അനിവാൎയ്യമായുള്ള ഒരു ശാസനത്താൽ അവരെ

സ്വന്തഭാഷയിൽ തന്നെ വിലക്കി. അപ്രതീക്ഷിതമായ ആ ശബ്ദം കേട്ടമാത്രയിൽത്തന്നെ കമ്മുദീൻെറ അനുചരന്മാർ മന്ത്രബലത്താൽ ശിലാഖണ്ഡങ്ങളാക്കപ്പെട്ടതുപോലെ ആശ്ചര്യഭരിതരായി നിശ്ചേഷ്ടരായി നിന്നുപോയി. ഹൈദർ നായിക്കൻ താൻ ധരിച്ചിരുന്ന സന്യാസവേഷത്തെ ത്യജിച്ച് പരിചാരകജനം കാൺകെത്തന്നെ മരിച്ചുവീണ ആ സാദ്ധ്വിയുടെ ഫാലഫലകത്തിൽ സ്നേഹാദരപൂർവ്വം ചുംബിച്ചശേഷം മുട്ടുകുത്തി സർവ്വേശ്വരനായ അള്ളാവിനോട് അവളുടെ ആത്മാവിൻെറ നിത്യശാന്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതു കാണാറായി.

146

ജയിക്കട്ടേ ധർമ്മം പെരുകി മലയാള ക്ഷിതിതലം
ലസിക്കട്ടേ തമ്പീമണികളുടെ ചാരിത്രമനിശം
പ്രജാക്ഷേമം കാത്തിന്നധികബലരായ് പൌരുഷ- [മൊട്ടും
പവിത്രശ്രീചേരും നൃവരരിഹ വാഴട്ടെ സുഖമായ്.

ശുഭം.

KRISHNAVILASAM READING ROOM MALAYINKEEL

ഗ്രന്ഥകർത്താവിൻെറ
ഇതരകൃതികൾ

	ക.	ണ.	സ.
കല്യാണമൽ	1	4	0
പറങ്കിപ്പടയാളി	1	0	0
പുണർകോട്ടസ്വരൂപം	1	0	0
കവിതാതത്വനിരൂപണം	1	0	0
ഉപന്യാസമാല	0	12	0
ഭീഷ്മർ	0	10	0
മണ്ഡോദരി	0	12	0
ചിന്താതരംഗിണി	0	6	0
ഭൂപസന്ദേശം	0	10	0
ബാലികാമൃതം	0	6	0
പക്ഷീപരിണയം	0	8	0
പ്രേമഗീതി	0	8	0
ഹൈദർ നായ്ക്കൻ	0	8	0

മലയാളത്തിലുള്ള മററനേകം ഗദ്യപദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളും വില്പനയ്ക്കുണ്ട്.

ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പോ & പ്രിന്റിംഗ് വർക്ക്സ്
തിരുവനന്തപുരം—തൃശ്ശിവപേരൂർ.

2412
A. 46

ഹൈദർ നായിക്കൻ